

32009R1099

18.11.2009.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 303/1

UREDBA VIJEĆA (EZ) br. 1099/2009
od 24. rujna 2009.
o zaštiti životinja u trenutku usmrćivanja
(Tekst značajan za EGP)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 37.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

budući da:

(1) Direktiva Vijeća 93/119/EZ od 22. prosinca 1993. o zaštiti životinja u trenutku klanja ili usmrćivanja ⁽³⁾ utvrđuje zajednička najmanja pravila za zaštitu životinja u Zajednici u trenutku klanja ili usmrćivanja. Ta Direktiva od njezina donošenja nije bila značajnije izmijenjena.

(2) Usmrćivanje životinja može izazvati bol, nelagodu, strah ili druge oblike patnje životinja čak i pod najpovoljnijim

tehničkim uvjetima. Određene operacije koje se odnose na usmrćivanje mogu biti stresne, a bilo koja tehnika omamljivanja ima stanovite nedostatke. Subjekti u poslovanju ili bilo koja osoba uključena u usmrćivanje životinja trebala bi poduzeti nužne mjere kako bi izbjegle bol i umanjile nelagodu i patnju životinja tijekom postupka klanja ili usmrćivanja, uzimajući u obzir najbolju praksu u tom području te metode koje su na temelju ove Uredbe dopuštene. Stoga bi se bol, nelagoda ili patnja trebali smatrati izbjegljivima kada subjekti u poslovanju ili bilo koja osoba uključena u usmrćivanje životinja krše jedan od zahtjeva ove Uredbe ili koriste dopuštenu praksu ne obazirući se na posljednja dostignuća, na taj način izazivajući bol, nelagodu ili patnju po životinje nemarom ili zlonamjerom.

(3) Zaštita životinja u trenutku klanja ili usmrćivanja obuhvaćena je pravom Zajednice od 1974. te je značajno ojačana Direktivom 93/119/EZ. Međutim, između država članica zabilježene su velike nepodudarnosti pri provedbi te Direktive te su istaknuti glavni problemi u pogledu dobrobiti, kao i razlike koje bi mogle utjecati na konkurentnost između subjekata u poslovanju.

(4) Dobrobit životinja je vrijednost Zajednice koja je ugrađena u Protokol (br. 33) o zaštiti i dobrobiti životinja priložen Ugovoru o osnivanju Europske zajednice (Protokol (br. 33)). Zaštita životinja u trenutku klanja ili usmrćivanja predmet je javne brige koji utječe na stav potrošača prema poljoprivrednim proizvodima. Nadalje, poboljšanje zaštite životinja u vrijeme klanja doprinosi većoj kvaliteti mesa i neizravno ima pozitivan utjecaj na sigurnost na radu u klaonicama.

(5) Nacionalno pravo koje se odnosi na zaštitu životinja u trenutku klanja ili usmrćivanja ima utjecaj na konkurenciju te, shodno tome, i na djelovanje unutarnjeg tržišta u pogledu proizvoda životinjskog podrijetla uključenih u Prilog I. Ugovoru o osnivanju Europske zajednice. Nužno je uspostaviti zajednička pravila kako bi se osigurao racionalni razvoj unutarnjeg tržišta tim proizvodima.

⁽¹⁾ Mišljenje od 6. svibnja 2009. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽²⁾ Mišljenje od 25. veljače 2009. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽³⁾ SL L 340, 31.12.1993., str. 21.

- (6) Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) osnovana Uredbom (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakonodavstva o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka o pitanjima sigurnosti hrane ⁽¹⁾, donijela je dva mišljenja o aspektima dobrobiti na glavne sustave omamljivanja i usmrćivanja određenih vrsta životinja, posebno o aspektima dobrobiti na glavne sustave omamljivanja i usmrćivanja komercijalnih životinjskih vrsta, u 2004. te o aspektima dobrobiti na glavne sustave omamljivanja i usmrćivanja primijenjene na komercijalno uzgajanu visoku divljač, koze, kuniće, nojeve, patke, guske i prepele, u 2006. Potrebno je ažurirati pravo Zajednice u tom području kako bi u obzir uzela ta znanstvena mišljenja. Preporuke za iskorjenjivanje upotrebe ugljičnog dioksida za svinje i upotrebe omamljivanja u vodenoj kupki za perad nisu uključene u ovu Uredbu jer je procjena utjecaja pokazala da takve preporuke u ovom času nisu gospodarski održive u EU. Međutim, važno je nastaviti ovu raspravu i u budućnosti. U tu svrhu Komisija bi trebala sastaviti te Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti izvješće o različitim postupcima omamljivanja za perad, a posebno omamljivače u vodenoj kupki za više ptica. Nadalje, potrebno je isključiti ostale preporuke iz ove Uredbe jer se one odnose na tehničke parametre koji bi trebali biti dio provedbenih mjera ili smjernica Zajednice. Preporuke o uzgajanju ribi nisu uključene u ovu Uredbu jer na ovom području postoji potreba za daljnjim znanstvenim mišljenjem i ekonomskom ocjenom.
- (7) Godine 2007. Svjetska organizacija za zdravlje životinja (OIE) donijela je Zakonik o zdravlju kopnenih životinja, koji uključuje smjernice za klanje i usmrćivanje životinja u svrhu kontrole bolesti. Te međunarodne smjernice sadrže preporuke koje se odnose na rukovanje životinjama, njihovo sputavanje, omamljivanje i iskrvarivanje u klaonicama te usmrćivanje životinja u slučaju izbijanja zaraznih bolesti. Ti se međunarodni standardi također moraju uzeti u obzir u ovoj Uredbi.
- (8) Od donošenja Direktive 93/119/EZ, zakonodavstvo Zajednice u pogledu sigurnosti hrane primjenjivo na klaonice značajno se izmijenilo donošenjem Uredbe (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o higijeni hrane ⁽²⁾ i Uredbe (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o utvrđivanju posebnih pravila higijene hrane životinjskog podrijetla ⁽³⁾. Te Uredbe naglašavaju odgovornost subjekta u prehrambenoj industriji za osiguravanje sigurnosti hrane. Klaonice su isto tako podložne postupku koji prethodi odobravanju, dok konstrukciju, uređenje i opremu pregledava nadležno tijelo kako bi osiguralo da udovoljavaju odgovarajućim tehničkim pravilima o sigurnosti prehrambenih proizvoda. Pitanja o dobrobiti životinja trebala bi se bolje integrirati u klaonice, njihovu izvedbu i uređenje, kao i opremu koja se u njima koristi.
- (9) Službeni nadzor u prehrambenom lancu isto je tako reorganiziran donošenjem Uredbe (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o službenom nadzoru koji se provodi radi provjere pridržavanja propisa o hrani i hrani za životinje te pravila o zdravlju i dobrobiti životinja ⁽⁴⁾ i Uredbe (EZ) br. 854/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o utvrđivanju posebnih pravila organizacije službenih kontrola proizvoda životinjskog podrijetla namijenjenih prehrani ljudi ⁽⁵⁾.
- (10) Uvjeti pod kojima se usmrćuju životinje držane u svrhu uzgoja imaju izravni ili neizravni učinak na tržište hranom, hranom za životinje ili ostalim proizvodima te na konkurentnost dotičnih subjekata u poslovanju. Stoga bi se takvi postupci usmrćivanja trebali obuhvatiti pravom Zajednice. Međutim, tradicionalno uzgajane životinje poput konja, magaraca, goveda, ovaca, koza ili svinja mogu se držati i u druge svrhe kao, primjerice, kućni ljubimci, životinja za sajmove, radne životinje ili u sportske svrhe. U slučaju kada usmrćivanje tih vrsta životinja dovodi do proizvodnje hrane ili ostalih prehrambenih proizvoda, ti bi postupci trebali biti obuhvaćeni područjem primjene ove Uredbe. Slijedom toga, usmrćivanje divljih ili zalutalih životinja u svrhu kontrole populacije ne bi trebalo biti obuhvaćeno područjem primjene ove Uredbe.
- (11) Kod riba postoje značajne fiziološke razlike od kopnenih životinja i uzgajane se ribe usmrćuju u sasvim različitim kontekstima, posebno s obzirom na proces inspekcije. Nadalje, istraživanja o omamljivanju riba su znatno manje razvijena nego o ostalim uzgajanim vrstama životinja. Potrebno je uspostaviti posebne standarde za zaštitu riba pri usmrćivanju. Stoga bi se odredbe primjenjive na ribe trebale, u ovome trenutku, ograničiti na ključna načela. Daljnje bi se inicijative Zajednice trebale temeljiti na znanstvenoj procjeni rizika za usmrćivanje i klanje riba, što provodi EFSA, te uzimajući u obzir društvene, gospodarske i administrativne implikacije.

⁽¹⁾ SL L 31, 1.2.2002., str. 1.

⁽²⁾ SL L 139, 30.4.2004., str. 1.

⁽³⁾ SL L 139, 30.4.2004., str. 55.

⁽⁴⁾ SL L 191, 28.5.2004., str. 1.

⁽⁵⁾ SL L 226, 25.6.2004., str. 83.

- (12) Etička je obveza usmrtni proizvodne životinje koje trpe jaku bol ako ne postoji ekonomski povoljniji način otklanjanja takve boli. U većini slučajeva životinje se mogu usmrtni poštujući primjerene uvjete dobrobiti. Međutim, pod iznimnim okolnostima, poput nezgoda u udaljenim lokacijama, ako kompetentno osoblje i oprema ne mogu dospjeti do životinja, udovoljavanje optimalnim pravilima za dobrobit životinja može produljiti njihovu patnju. Stoga je primjereno u interesu životinja izuzeti usmrćivanje iz nužde iz primjene određenih odredbi ove Uredbe.
- (13) Životinje povremeno mogu biti opasne za ljudska bića, mogu ugrožavati ljudski život, nanijeti ozbiljne povrede ili prenositi smrtonosne bolesti. Sprečavanje tih rizika obično se provodi putem primjerenog sputavanja životinja, no može biti nužno i usmrtni opasne životinje kako bi se u određenim okolnostima okončali takvi rizici. Pod takvim se okolnostima usmrćivanje zbog hitnosti ne može uvijek izvoditi pod najboljim uvjetima za dobrobit životinja. Stoga je u takvim slučajevima potrebno odstupati od obveze omamljivanja ili trenutačnog usmrćivanja životinja.
- (14) Lov ili rekreacijski ribolov odvijaju se u kontekstu u kojemu su uvjeti usmrćivanja vrlo različiti od onih korištenih za uzgajane životinje, a lovstvo je podvrgnuto posebnom zakonodavstvu. Stoga je iz opsega ove Uredbe primjereno isključiti usmrćivanja koja se odvijaju tijekom lova ili rekreacijskog ribolova.
- (15) Protokol br. (33) naglašava potrebu poštovanja zakonskih ili administrativnih odredbi i običaja država članica koji se odnose posebno na religijske obrede, kulturne tradicije i regionalno nasljeđe prilikom formulacije i provedbe politike Zajednice o, *inter alia*, poljoprivredi i unutarnjem tržištu. Stoga je primjereno iz opsega ove Uredbe isključiti kulturne događaje, u kojima bi udovoljavanje zahtjevima dobrobiti životinja nepovoljno utjecalo na samu prirodu dotičnog događaja.
- (16) Nadalje, kulturne tradicije ukazuju na naslijeđeni, ukorijenjeni ili uobičajeni način razmišljanja, djelovanja ili ponašanja koji zapravo uključuje koncept nečega što je preneseno putem, ili stečeno od, prethodnika. One doprinose održavanju dugotrajnih društvenih poveznica između generacija. Pod uvjetima da te djelatnosti ne utječu na tržište proizvodima životinjskog podrijetla i nisu potaknute proizvodnim svrhama, primjereno je iz opsega ove Uredbe izuzeti usmrćivanja životinja koja se odvijaju tijekom tih događaja.
- (17) Klanje peradi, kunića i zečeva za osobnu domaću potrošnju ne provodi se u opsegu za koji je vjerojatno da može utjecati na konkurentnost komercijalnih klaonica. Slično tome, naponi koji su nužni od strane javnih tijela radi otkrivanja i nadzora takvih postupaka ne bi bili razmjerni potencijalnim problemima koje bi trebalo riješiti. Stoga je primjereno takve postupke isključiti iz opsega ove Uredbe.
- (18) Odstupanje od omamljivanja u slučaju religijskog klanja koje se odvija u klaonicama odobreno je Direktivom 93/119/EZ. S obzirom da su odredbe Zajednice primjenjive na religijsko klanje na različite načine prenesene u lokalno zakonodavstvo, ovisno o nacionalnom kontekstu, i uzimajući u obzir da nacionalna pravila u obzir uzimaju dimenzije koje nadilaze svrhe ove Uredbe, važno je zadržati odstupanje od omamljivanja životinja prije klanja, ostavljajući, međutim, određenu razinu supsidijarnosti za svaku državu članicu. Zbog toga ova Uredba poštuje slobodu vjeroispovijesti i pravo na izražavanje religije ili vjere u pogledu bogoštovlja, podučavanja, prakticiranja i obreda, kako se brižljivo čuva člankom 10. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.
- (19) Postoji dovoljno znanstvenih dokaza kojima se dokazuje da su kralježnjaci čuvstvena bića, koja bi stoga trebala biti obuhvaćena područjem primjene ove Uredbe. Međutim, gmazovi i vodozemci nisu životinje koje se uobičajeno uzgajaju u Zajednici i stoga ne bi bilo primjereno niti razmjerno uključiti ih u njezino područje primjene.
- (20) Mnogi su postupci usmrćivanja za životinje bolni. Omamljivanje je stoga nužno kako bi potaknulo umanjivanje svijesti i osjetljivosti prije ili u isto vrijeme kada se životinje usmrćuju. Mjerenje umanjivanja svijesti i osjetljivosti životinje je složeno i potrebno ga je izvoditi znanstveno odobrenim postupcima. Sustavno bi se praćenje putem pokazatelja međutim trebalo provoditi radi procjene učinkovitosti postupka pod praktičnim uvjetima.
- (21) Sustavno praćenje učinkovitosti omamljivanja posebno se temelji na procjeni svijesti i osjetljivosti životinja. Svijest životinja je zapravo njihova sposobnost da osjećaju emocije i kontroliraju voljne pokrete. Unatoč nekim iznimkama, poput elektro-imobilizacije ili ostalih provociranih paraliza, za životinju se može smatrati da je u besvjesnom stanju kada izgubi svoj prirodni stojeći položaj, kada nije u budnom stanju i ne pokazuje znakove pozitivnih ili negativnih emocija poput straha ili uzbudjenja. Osjetljivost životinje posebno je njezina sposobnost da osjeća bol. Općenito, za životinju se može smatrati da je neosjetljiva ako ne pokazuje nikakve reflekske ili reakcije na podražaje poput zvuka, mirisa, svjetla ili fizičkog kontakta.

- (22) Redovito se razvijaju novi postupci omamljivanja i predlažu za tržište kako bi se suočilo s novim izazovima uzgoja i mesne industrije. Stoga je važno ovlastiti Komisiju za odobravanje novih postupaka omamljivanja, istodobno održavajući ujednačenu i visoku razinu zaštite životinja.
- (23) Smjernice Zajednice koristan su alat za osiguravanje subjektima u poslovanju i nadležnim tijelima posebnih informacija o parametrima koji bi se trebali koristiti radi osiguravanja visoke razine zaštite životinja, istodobno održavajući ravnopravna pravila natjecanja za subjekte u poslovanju. Stoga je nužno ovlastiti Komisiju za sastavljanje takvih smjernica.
- (24) Ovisno o tome kako se koriste tijekom procesa klanja ili usmrćivanja, neki postupci omamljivanja mogu dovesti do smrti istodobno izbjegavajući bol i minimizirajući nelagodu ili patnju životinje. Drugi postupci omamljivanja ne moraju voditi u smrt i životinje mogu povratiti svijest ili osjetljivost tijekom kasnijih bolnih postupaka. Takvi bi postupci stoga trebali biti dopunjeni drugim tehnikama koje vode u sigurnu smrt prije oporavljanja životinja. Stoga je ključno potanko navesti koji bi se postupci omamljivanja trebali dopuniti postupkom usmrćivanja.
- (25) Uvjeti pod kojima se životinje omamljuju i rezultati takvog omamljivanja u praksi variraju radi mnogih čimbenika. Stoga je potrebno provoditi redovitu procjenu ishoda omamljivanja. U tu bi svrhu subjekti u poslovanju trebali uspostaviti reprezentativni uzorak kako bi provjerili učinkovitost svojih postupaka omamljivanja, uzimajući u obzir homogenost skupine životinja te ostale kritične čimbenike, poput korištene opreme i uključenog osoblja.
- (26) Za neke se postupke omamljivanja može uspostaviti da su dostatno pouzdani za nepovratno usmrćivanje životinja u svim okolnostima ako se primijene određeni ključni parametri. U takvim slučajevima potreba za provjerom omamljivanja pokazuje se nevažnom i nerazmjernom. Stoga je primjereno osigurati mogućnost da se predvidi izuzeće od obveza u pogledu provjere omamljivanja ako postoji dovoljno znanstvenih dokaza da određeni postupak omamljivanja osigurava nepovratnu smrt svim životinjama pod određenim komercijalnim uvjetima.
- (27) Na dobrobit životinja uvelike utječe dnevno upravljanje postupcima, a pouzdani se rezultati mogu dobiti samo ako subjekti u poslovanju razviju alate za praćenje radi evaluacije njihovih učinaka. Stoga bi trebalo razviti standardne operativne postupke (SOP) u svim fazama proizvodnog ciklusa, koji bi trebali biti temeljeni na riziku. Oni bi trebali uključivati jasne ciljeve, odgovorne osobe, *modus operandi*, mjerljive kriterije, kao i postupke za praćenje i vođenje evidencije. Potrebno je potanko navesti ključne parametre određene za svaki postupak omamljivanja na način koji osigurava primjereno omamljivanje svih životinja podvrgnutih procesu.
- (28) Dobro osposobljeno i stručno osoblje poboljšava uvjete pod kojima se životinje tretiraju. Stručna sposobnost s obzirom na dobrobit životinja podrazumijeva znanje o temeljnim obrascima ponašanja i potrebama dotične životinjske vrste, kao i znakove svijesti i osjetljivosti. Ona uključuje i tehničku stručnost s obzirom na korištenu opremu za omamljivanje. Osoblje koje provodi određene postupke klanja i ljudi koji nadgledaju postupke sezonskog usmrćivanja krznaša stoga bi trebali biti obvezni imati uvjerenje o osposobljenosti relevantno za postupke koje provode. Uvjerenje o osposobljenosti za ostalo osoblje koje provodi usmrćivanje životinja bi međutim bilo nerazmjerno ciljevima koje se želi postići.
- (29) Za osoblje koje ima nekoliko godina prakse može se pretpostaviti da posjeduje određenu razinu stručnosti. Stoga je s obzirom na takvo osoblje u ovoj Uredbi potrebno predvidjeti prijelaznu odredbu u pogledu uvjerenja o osposobljenosti.
- (30) Oprema za omamljivanje razvijena je i osmišljena tako da u određenom kontekstu bude učinkovita. Proizvođači bi stoga trebali osigurati detaljne upute za korisnike o uvjetima pod kojima bi trebalo koristiti i održavati opremu da bi se osigurala optimalna dobrobit za životinje.
- (31) Kako bi se osigurala učinkovitost, potrebno je primjereno održavati opremu za omamljivanje i sputavanje. Oprema koja se intenzivno koristi može zahtijevati zamjenu određenih dijelova, a čak i oprema koja se tek povremeno koristi može izgubiti na učinkovitosti zbog korozije ili ostalih okolišnih čimbenika. Slično tome, pojedina oprema isto tako treba biti precizno kalibrirana. Subjekti u poslovanju ili bilo koja osoba koja je uključena u usmrćivanje životinja za tu opremu stoga bi trebali provoditi postupke održavanja.
- (32) Sputavanje životinja nužno je za sigurnost subjekata i pravilnu primjenu nekih tehnika omamljivanja. Međutim, sputavanje vrlo vjerojatno dovodi do nelagode životinja i stoga bi ga se trebalo primjenjivati što je kraće moguće.

- (33) Životinje mogu patiti kada postupci omamljivanja ne uspiju. Ova bi Uredba stoga trebala predvidjeti primjerenu opremu za podršku postojećoj opremi za omamljivanje koja bi bila dostupna radi umanjivanja boli, nelagode ili patnje životinja.
- (34) Razmjer klanja peradi, kunića i zečeva za izravno snabdijevanje malim količinama mesa konačnih potrošača ili lokalnih maloprodajnih tvrtki koje takvo meso izravno dostavljaju konačnom potrošaču kao svježe meso razlikuje se među državama članicama zbog nacionalnih pravila koja uređuju ovu aktivnost u skladu s člankom 1. stavkom 3. točkom (d) i člankom 4. Uredbe (EZ) br. 853/2004. Međutim, važno je osigurati da se na te aktivnosti primjenjuju određeni minimalni zahtjevi u pogledu dobrobiti životinja.
- (35) S obzirom na klanje određenih kategorija životinja osim peradi, kunića i zečeva za privatnu domaću potrošnju, već postoje određeni minimalni zahtjevi Zajednice poput prethodnog omamljivanja, kao i nacionalna pravila. Stoga je primjereno osigurati da se i u ovoj Uredbi uspostave zahtjevi u pogledu minimuma dobrobiti životinja.
- (36) Uredba (EZ) br. 854/2004 utvrđuje popis objekata iz kojih se dopušta uvoz specificiranih proizvoda životinjskoga podrijetla u Zajednicu. U svrhu tog popisa u obzir bi trebalo uzeti opće zahtjeve i dopunske zahtjeve primjenjive na klaonice predviđene ovom Uredbom.
- (37) Zajednica nastoji poticati visoke standarde dobrobiti stočne populacije diljem svijeta, posebno u odnosu na trgovinu. Ona podržava posebne standarde i preporuke o dobrobiti životinja OIE-a, kao i o klanju životinja. Takve bi se standarde i preporuke trebalo uzeti u obzir kada se na temelju ove Uredbe, za potrebe uvoza, treba uspostaviti jednakovrijednost zahtjevima Zajednice.
- (38) Upute za dobru praksu koje sastavljaju organizacije subjekata u poslovanju vrijedni su instrumenti koji subjektima u poslovanju pomažu da udovoljavaju određenim zahtjevima predviđenima ovom Uredbom poput, primjerice, razvoja i provedbe standardnih operativnih postupaka.
- (39) Klaonice i oprema koja se u njima koristi osmišljeni su za određene kategorije životinja i kapacitete. Ako se taj kapacitet prekorači ili se oprema koristi u svrhe za koje to nije predviđeno, to ima negativan učinak na dobrobit životinja. Stoga je informacije o tim aspektima potrebno dostaviti nadležnim tijelima i one bi trebale biti dio postupka odobrenja za klaonice.
- (40) Pokretne klaonice umanjuju potrebu za prijevozom životinja na velike udaljenosti i stoga mogu doprinijeti očuvanju dobrobiti životinja. Međutim, tehnička ograničenja za pokretne klaonice razlikuju se od fiksnih klaonica i zato bi se tehnička pravila posljedično tome moguće trebala prilagoditi. Stoga bi ova Uredba trebala osigurati mogućnost uspostavljanja odstupanja kojim se pokretne klaonice izuzima iz zahtjeva o uređenju, konstrukciji i opremi klaonica. Do usvajanja takvih odstupanja primjereno je dopustiti državama članicama da uspostave nacionalne propise u pogledu pokretnih klaonica.
- (41) S obzirom na konstrukciju, uređenje i opremu klaonica, postiže se stalan znanstveni i tehnički napredak. Stoga je važno ovlastiti Komisiju da izmijeni zahtjeve primjenjive na konstrukciju, uređenje i opremu klaonica, istodobno održavajući ujednačenu i visoku razinu zaštite životinja.
- (42) Smjernice Zajednice korisne su za osiguravanje posebnih informacija o konstrukciji, prostornom planu i opremi klaonica za subjekte u poslovanju kako bi osigurali visoku razinu zaštite životinja, istodobno održavajući ravnopravna pravila natjecanja za subjekte u poslovanju. Stoga je nužno Komisiju opunomoćiti za donošenje takvih smjernica.
- (43) Klanje bez omamljivanja zahtijeva precizan rez preko grla oštrim nožem kako bi se patnja svela na najmanju moguću mjeru. Nadalje, životinje koje nisu mehanički sputane nakon reza vjerojatnije će sporije iskrvarivati i stoga će im se produžiti nepotrebna patnja. Goveda, ovce i koze su najuobičajenije vrste životinja koje se kolju ovim postupkom. Stoga bi preživci koji se kolju bez omamljivanja trebali biti individualno i mehanički sputani.
- (44) Stalni znanstveni i tehnički napredak postiže se u pogledu rukovanja i sputavanja životinja u klaonicama. Stoga je važno dati Komisiji ovlaštenje da izmijeni i dopuni zahtjeve primjenjive na rukovanje i sputavanje životinja prije klanja, istodobno održavajući visoku razinu zaštite životinja.

- (45) Smjernice Zajednice korisne su za osiguravanje posebnih informacija o rukovanju i sputavanju životinja prije klanja za subjekte u poslovanju kako bi osigurali visoku razinu zaštite životinja, istodobno održavajući ravnopravna pravila natjecanja za subjekte u poslovanju. Stoga je nužno ovlastiti Komisiju za donošenje takvih smjernica.
- (46) Iskustvo stečeno u nekim državama članicama pokazalo je kako je imenovanje posebno kvalificirane osobe odgovornom osobom za dobrobit životinja koja koordinira i prati provedbu djelatnih postupaka za dobrobit životinja pokazalo značajne koristi za dobrobit životinja. Ova bi se mjera stoga trebala primjenjivati diljem Zajednice. Odgovorna osoba za dobrobit životinja trebala bi imati dovoljne ovlasti i tehničku stručnost kako bi osoblju osigurao odgovarajuće smjernice za klanje.
- (47) Male klaonice pretežno uključene u izravnu prodaju hrane krajnjem potrošaču ne zahtijevaju složen sustav upravljanja kako bi se provela opća načela ove Uredbe. Zahtjev da se tamo imenuje odgovorna osoba za dobrobit životinja stoga bi bio nerazmjeran ciljevima kojima se u tim slučajevima teži te bi ova Uredba za takve klaonice trebala osigurati odstupanje od tog zahtjeva.
- (48) Depopulacija često uključuje krizno upravljanje s uspo-rednim prioritetima, poput zdravlja životinja, javnog zdravlja, okoliša ili dobrobiti životinja. Dok je važno da se pravilima dobrobiti životinja udovoljava u svim fazama procesa depopulacije, istodobno se može desiti da pod iznimnim okolnostima poštovanje tih pravila može ugroziti zdravlje ljudi ili može značajno usporiti proces iskorjenjivanja bolesti, i tako izložiti još više živo-tinja bolesti i uginuću.
- (49) Shodno tome, nadležnim bi se tijelima trebalo dopustiti da od slučaja do slučaja odstupe od određenih odredbi ove Uredbe u slučaju kada stanje u pogledu zdravlja životinja zahtijeva usmrćivanje iz nužde životinja i/ili kada za njih nema prigodnih alternativa koje bi im osigu-rale optimalnu dobrobit. Takva odstupanja, međutim, ne bi trebala biti zamjena za primjereno planiranje. U tu bi se svrhu razina planiranja trebala povećati i dobrobit životinja primjereno integrirati u planove za nepred-viđena stanja za zarazne bolesti.
- (50) U smislu postupka obavješćivanja o bolesti životinja, podaci o izbijanju bolesti u skladu s Direktivom 82/894/EEZ od 21. prosinca 1982. o prijavi bolesti životinja unutar Zajednice ⁽¹⁾ prijavljuju se putem Sustava za obavješćivanje o bolesti životinja (ADNS). Trenutačno, ADNS ne osigurava posebne podatke o dobrobiti živo-tinja, no u budućnosti se za to može razviti. Posljedično tome, potrebno je predvidjeti odstupanje od obveze podnošenja izvješća o dobrobiti životinja u slučaju kada se odredi depopulacija životinja, radi procjene daljnjeg razvoja ADNS-a.
- (51) Moderna oprema za omamljivanje i sputavanje sve je složenija i sofisticiranija te zahtijeva posebnu stručnost i analizu. Države bi članice stoga trebale osigurati da se nadležnom tijelu omogući dostatna znanstvena potpora, na koju se službenici mogu pozvati ako je potrebna procjena opreme ili metoda za omamljivanje životinja.
- (52) Učinkovitost svake metode omamljivanja temelji se na nadzoru ključnih parametara te njezinoj redovitoj procjeni. Razvoj uputa za dobru praksu pri postupcima djelovanja i sustavnog praćenja koji se koriste prilikom usmrćivanja životinja važan je za osiguravanje primje-renih smjernica za dobrobit životinja, za subjekte u poslovanju. Procjena takvih uputa zahtijeva znanstveno znanje, praktično iskustvo i kompromis između zainte-resiranih strana. Tu bi zadaću stoga trebao obavljati refe-rentni centar ili mreža u svakoj državi članica u suradnji s odgovarajućim zainteresiranim strankama.
- (53) Izdavanja uvjerenja o osposobljenosti trebala bi se osigu-rati na jednoobrazan način. Tijela ili jedinice koja izdaju uvjerenja o osposobljenosti stoga bi se trebala akreditirati u skladu s dosljednim standardima koji bi se trebali znan-stveno procijeniti. S time u skladu, jedinica koja osigu-rava znanstvenu potporu u skladu s člankom 20. trebala bi osigurati, tamo gdje je to nužno, mišljenje o kapacitetu i primjerenosti tijela ili jedinica koje izdaju uvjerenja o osposobljenosti.
- (54) Uredba (EZ) br. 882/2004 predviđa da nadležno tijelo u slučaju neispunjavanja uvjeta poduzima određene korake, posebno s obzirom na pravila u pogledu dobrobiti živo-tinja. Shodno tome, nužno je samo osigurati poduzi-manje dodatnih koraka koji su specifični za ovu Uredbu.
- (55) Uredba (EZ) br. 178/2002 predviđa da EFSA promiče umrežavanje organizacija koje djeluju u području unutar misija tijela kako bi olakšala znanstvenu suradnju, razmjenu informacija, razvoj i provedbu združenih proje-kata, kao i razmjenu stručnih znanja i najboljih praksi u području zakona o prehrambenim proizvodima.

⁽¹⁾ SL L 378, 31.12.1982., str. 58.

(56) Izdavanja uvjerenja o osposobljenosti i tečajevi osposobljavanja trebali bi se osigurati na jednoobrazan način. Ova bi Uredba stoga trebala navesti obveze država članica u tom pogledu te modalitete pod kojim bi se uvjerenja o osposobljenosti trebala dodjeljivati, suspendirati ili povlačiti.

(57) Građani Europe očekuju da se tijekom klanja životinja poštuje barem minimum pravila o njihovoj dobrobiti. U određenim područjima stavovi prema životinjama ovise i o nacionalnom poimanju te u nekim državama članicama postoji potreba za provođenjem ili donošenjem razrađenijih pravila o dobrobiti životinja od onih dogovorenih na razini Zajednice. U interesu životinja i pod uvjetom da to ne utječe na funkcioniranje unutarnjeg tržišta, primjereno je državama članicama ostaviti određenu fleksibilnost za provođenje ili, u nekim određenim područjima, donošenje razrađenijih nacionalnih pravila.

Važno je osigurati da se takvi nacionalni propisi u državama članicama ne koriste tako da u pitanje dovode ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

(58) U nekim područjima unutar opsega ove Uredbe Vijeće ima potrebu za daljnjim znanstvenim, društvenim i gospodarskim podacima prije određivanja detaljnih pravila, posebno u slučaju uzgajanih riba i u pogledu sputavanja stoke okretanjem u obrnuti položaj. Posljedično tome, nužno je da Komisija Vijeću osigura te podatke prije predlaganja bilo kakvih izmjena ove Uredbe u tim područjima.

(59) Uređenje, konstrukcija i oprema klaonica zahtijevaju dugotrajno planiranje i investicije. Shodno tome, ova bi Uredba trebala osigurati primjereno prijelazno razdoblje kako bi se u obzir uzelo nužno vrijeme za omogućavanje da se industrija prilagodi odgovarajućim zahtjevima utvrđenima u ovoj Uredbi. Tijekom tog bi se razdoblja trebali nastaviti primjenjivati zahtjevi Direktive 93/119/EZ koji se primjenjuju na uređenje, konstrukciju i opremu klaonica.

(60) Države članice trebale bi odrediti pravila za kazne primjenjive na kršenja odredbi ove Uredbe i osigurati da se ona provode. Te bi kazne trebale biti učinkovite, razmjerne i odvraćajuće.

(61) S obzirom na to da države članice ne mogu dostatno postići cilj ove Uredbe, posebno osigurati usklađeni

pristup u pogledu standarda dobrobiti životinja u vrijeme usmrćivanja te da se on može s obzirom na područje primjene i učinke ove Uredbe bolje postići na razini Zajednice, Zajednica može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti, kako je određeno u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, kako je određeno u tom članku, nužno je i primjereno za postizanje tog cilja predvidjeti specifična pravila za usmrćivanje životinja koje se koriste za proizvodnju hrane, vune, kože, krzna ili ostalih proizvoda te za slične postupke. Ova Uredba ne prelazi okvire onog što je potrebno za postizanje tog cilja.

(62) Mjere potrebne za provedbu ove Uredbe trebale bi se donijeti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji ⁽¹⁾,

DONIJELO JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Uredbom utvrđuju pravila za usmrćivanje životinja koje se uzgajaju ili drže radi proizvodnje hrane, vune, kože, krzna ili ostalih proizvoda, kao i za usmrćivanje životinja radi depopulacije i sličnih postupaka.

Međutim, u pogledu riba primjenjuju se samo zahtjevi utvrđeni u članku 3. stavku 1.

2. Poglavlje II., osim njegovog članka 3. stavaka 1. i 2., poglavlje III. i poglavlje IV., osim njegovog članka 19., ne primjenjuju se u slučaju usmrćivanja iz nužde izvan klaonice ili u slučajevima kada bi udovoljavanje tim odredbama uzrokovalo neposredan i ozbiljan rizik za zdravlje ili sigurnost ljudi.

3. Ova se Uredba ne primjenjuje:

(a) ako se životinje usmrćuju:

i. tijekom znanstvenih pokusa koji se provode pod nadzorom nadležnog tijela;

⁽¹⁾ SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

ii. tijekom lova ili sportsko-rekreacijskog ribolova;

iii. tijekom kulturnih ili sportskih događaja;

(b) na perad, kuniće i zečeve koje je vlasnik zaklao izvan klaonice za svoju osobnu potrošnju u kućanstvu.

Članak 2.

Definicije

U smislu ove Uredbe, primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) „usmrćivanje” znači bilo koji namjerno potaknuti postupak koji dovodi do smrti životinje;

(b) „povezani postupci” znači postupke poput rukovanja životinjama, utjerivanja životinja u tor prije klanja, sputavanja, omamljivanja i iskrvarivanja životinja koji se odvijaju u kontekstu i na lokaciji na kojoj ih se treba usmrтити;

(c) „životinja” znači bilo koji kralježnjak, osim gmazova i vodozemaca;

(d) „usmrćivanje iz nužde” znači usmrćivanje životinja koje su ozlijeđene ili imaju bolest koja je povezana s teškim bolovima ili patnjom, a nema nikakve druge praktične mogućnosti da im se bol ili patnja otklone;

(e) „smještaj životinja u depo” znači držanje životinja u boksevima, oborima, natkrivenim područjima ili poljima povezanim s postupcima u klaonici ili koji su dio njih;

(f) „omamljivanje” znači bilo koji namjerno potaknuti proces koji dovodi do gubitka svijesti i osjetljivosti bez boli, uključujući bilo koji postupak koji rezultira trenutačnom smrću;

(g) „religijski obred” znači niz postupaka koji se odnose na klanje životinja, a propisani su religijom;

(h) „kulturni ili sportski događaji” znači događaji koji su u osnovi i najvećim dijelom povezani s davno uspostavljenim kulturnim običajima ili sportskim aktivnostima, uključujući trke ili druge oblike natjecanja, u kojima nema proizvodnje mesa ili drugih životinjskih proizvoda ili ako je ta proizvodnja marginalna u usporedbi s događajem kao takvim te nije gospodarski značajna;

(i) „standardni operativni postupci” znači niz pisanih uputa kojima se želi postići jednoobraznost izvođenja određene funkcije ili standarda;

(j) „klanje” znači usmrćivanje životinja namijenjenih za ljudsku potrošnju;

(k) „klaonica” znači bilo koji objekt koji se koristi za klanje kopnenih životinja, obuhvaćen područjem primjene Uredbe (EZ) br. 853/2004;

(l) „subjekt u poslovanju” znači bilo koja fizička ili pravna osoba koja pod svojim nadzorom ima poduzeće koje provodi usmrćivanje životinja ili bilo koji povezani postupci obuhvaćeni područjem primjene ove Uredbe;

(m) „krznaši” znači sisavci koji se prvenstveno uzgajaju radi proizvodnje krzna poput kuna zlatica, tvorova, lisica, rakuna, nutrija i činčila;

(n) „depopulacija” znači postupak usmrćivanja životinja radi javnog zdravlja, zdravlja životinja, dobrobiti životinja ili zbog zaštite okoliša, a provodi se pod nadzorom nadležnog tijela;

(o) „perad” znači uzgajane ptice, uključujući ptice koje se ne smatraju domaćim pticama, ali koje se uzgajaju kao domaće životinje, s izuzećem bezgrebenki;

(p) „sputavanje” znači primjena bilo kojeg postupka na životinjama koja je osmišljena za sputavanje njezinih pokreta, pošteđujući je svake boli koja se može izbjeći, straha ili uznemiravanja da bi se olakšalo učinkovito omamljivanje ili usmrćivanje;

(q) „nadležno tijelo” znači središnje tijelo države članice koje je nadležno za osiguravanje udovoljavanja zahtjevima ove Uredbe ili bilo koje drugo tijelo na koje je središnje tijelo prenijelo tu svoju ovlast;

(r) „razaranje” znači laceracija tkiva središnjeg živčanog sustava i leđne moždine izduženim štapolikim instrumentom koji se uvodi u čeonu šuplinu.

POGLAVLJE II.

OPĆI ZAHTEJEVI

Članak 3.

Opći zahtjevi za usmrćivanje i povezane postupke

1. Životinje moraju biti pošteđene svake nepotrebne boli, nelagode ili patnje tijekom usmrćivanja ili povezanih postupaka.

2. Za potrebe stavka 1., subjekti u poslovanju posebno poduzimaju nužne mjere kako bi osigurali da:

(a) životinje imaju fizičku udobnosti i zaštitu, posebno tako da ih se drži čistima u primjerenim temperaturnim uvjetima i da se sprečava njihov pad ili klizanje;

(b) se životinje zaštititi od ozljeđivanja;

(c) se životinjama rukuje i smješta ih se u za njih namijenjeni prostor uzimajući u obzir njihovo uobičajeno ponašanje;

(d) životinje ne pokazuju znakove nepotrebne boli ili straha ni da ne pokazuju neuobičajeno ponašanje;

(e) životinje ne pate zbog produljenog uskraćivanja vode ili hrane;

(f) se životinjama onemogućiti nepotrebni kontakt s drugim životinjama koje mogu ugroziti njihovu dobrobit.

3. Prostor koji se koristi za usmrćivanje i s njime povezanim postupcima moraju biti osmišljeni, izgrađeni, održavani i u njima se mora raditi tako da moraju osigurati udovoljavanje obvezama izloženima u stavicima 1. i 2. pod očekivanim uvjetima aktivnosti tog prostora tijekom godine.

Članak 4.

Metode omamljivanja

1. Životinje se smije usmrtiti samo nakon omamljivanja u skladu s metodama i posebnim zahtjevima povezanim s primjenom tih postupaka određenima u Prilogu I. Gubitak svijesti i osjetljivosti mora se održavati do smrti životinje.

Postupci iz Priloga I. koji za posljedicu nemaju trenutačnu smrt (dalje u tekstu „obično omamljivanje”) što je prije moguće prelaze u postupak koji osigurava smrt, poput iskrvarivanja, razaranja srži, usmrćivanja električnom strujom ili produljenog uskraćivanja kisika.

2. Prilog I. može se izmijeniti kako bi se u obzir uzeo znanstveni i tehnički napredak na temelju mišljenja EFSA-e i u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2.

Sve takve izmjene moraju osiguravati razinu dobrobiti životinja koja je barem istovrijedna onoj koju moraju osigurati postojeće metode.

3. Smjernice Zajednice koje se odnose na metode izložene u Prilogu I. mogu se donijeti u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2.

4. U slučaju da su životinje podvrgnute posebnim metodama klanja koje propisuju religijski obredi, zahtjevi stavka 1. ne primjenjuju se pod uvjetom da se klanje odvija u klaonici.

Članak 5.

Provjere omamljivanja

1. Subjekti u poslovanju moraju osigurati da osobe koje su odgovorne za omamljivanje ili drugo imenovano osoblje provodi redovite provjere kako bi osigurali da životinje ne pokazuju nikakve znakove svijesti ili osjetljivosti od završetka omamljivanja do smrti.

Taj se nadzor provodi na dostatnom reprezentativnom uzorku životinja i njegova se učestalost uspostavlja uzimajući u obzir ishod prethodnih provjera i bilo kojih čimbenika koji mogu utjecati na učinkovitost omamljivanja.

Kada ishod provjera ukazuje na to da životinja nije primjereno omamljena, osoba odgovorna za omamljivanje mora odmah poduzeti odgovarajuće mjere, kako je navedeno u standardnim operativnim postupcima sastavljenima u skladu s člankom 6. stavkom 2.

2. Ako se, u smislu članka 4. stavka 4. životinje usmrćuju bez prethodnog omamljivanja, osobe odgovorne za klanje moraju provoditi sustavne provjere kako bi osigurale da životinje ne pokazuju nikakve znakove svijesti ili osjetljivosti prije nego ih se otpusti iz sputavanja i da ne pokazuju nikakve znakove života prije nego ih se proslijedi na obradu kože ili šurenje.

3. Za potrebe stavaka 1. i 2., subjekti u poslovanju mogu postupke provjere koristiti kako je opisano u vodičima dobre prakse iz članka 13.

4. Kad je to primjereno, kako bi se uzele u obzir visoke razine pouzdanosti određenih metoda za omamljivanje te na temelju mišljenja EFSA-e, moguće je donijeti odstupanja od zahtjeva predviđenih stavkom 1. u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2.

Članak 6.

Standardni operativni postupci

1. Subjekti u poslovanju moraju unaprijed planirati usmrćivanje životinja i povezane postupke te ih provoditi u skladu sa standardnim operativnim postupcima.

2. Subjekti u poslovanju moraju sastaviti i provoditi takve standardne operativne postupke kako bi osigurali da se usmrćivanje i povezani postupci provode u skladu s člankom 3. stavkom 1.

S obzirom na omamljivanje, standardni operativni postupci moraju:

- (a) u obzir uzeti preporuke proizvođača;
- (b) za svaku metodu omamljivanja koja se koristi odrediti, na temelju dostupnih znanstvenih dokaza, ključne parametre utvrđene u poglavlju I. Priloga I., čime se osigurava njihova učinkovitost za omamljivanje životinja;
- (c) precizno odrediti mjere koje se trebaju provoditi kada provjere iz članka 5. ukazuju da životinja nije primjereno omamljena ili, u slučaju životinja koje su zaklane u skladu s člankom 4. stavkom 4., da životinja i nadalje pokazuje znakove života.

3. U smislu stavka 2. ovog članka, subjekt u poslovanju može koristiti standardne operativne postupke kako su opisani u vodičima dobre prakse iz članka 13.

4. Subjekti u poslovanju nadležnom tijelu na zahtjev moraju dati na uvid svoje standardne operativne postupke.

Članak 7.

Razina i uvjerenje o osposobljenosti

1. Usmrćivanje i povezane postupke mogu provoditi samo osobe s primjerenom razinom osposobljenosti za takve poslove, tako da životinjama ne uzrokuju nepotrebnu bol, nelagodu ni patnju.

2. Subjekti u poslovanju moraju osigurati da sljedeće postupke klanja provode samo osobe koje su nositelji uvjerenja o osposobljenosti za takve postupke, kako je predviđeno člankom 21., čime se prikazuje njihova sposobnost da ih provode u skladu s pravilima predviđenima ovom Uredbom:

- (a) rukovanje životinjama i briga za životinje prije sputavanja;
- (b) sputavanje životinja u svrhu omamljivanja ili usmrćivanja;
- (c) omamljivanje životinja;
- (d) procjena učinkovitog omamljivanja;
- (e) vješanje živih životinja na primjerenu opremu ili dizanje živih životinja;
- (f) iskrvarivanje živih životinja;
- (g) klanje u skladu s člankom 4. stavkom 4.

3. Ne dovodeći u pitanje obvezu izloženu u stavku 1. ovog članka, usmrćivanje krznaša mora se provoditi u nazočnosti i pod izravnim nadzorom osobe koja je nositelj uvjerenja o osposobljenosti iz članka 21. izdanog za sve postupke koji se provode pod njezinim nadzorom. Subjekti u poslovanju koji uzgajaju krznaše moraju unaprijed obavijestiti nadležno tijelo kada planiraju usmrćivanje tih životinja.

Članak 8.

Upute za upotrebu opreme za sputavanje i omamljivanje

Proizvodi koji se na tržište stavljaju ili oglašavaju kao oprema za sputavanje ili omamljivanje mogu se prodavati samo ako su popraćeni primjerenim uputama koje se odnose na njihovu upotrebu na način koji osigurava optimalne uvjete za dobrobit životinja. Te upute proizvođači moraju objaviti putem interneta.

Te upute moraju detaljno odrediti:

- (a) vrste, kategorije, količine i/ili težine životinja za koje je predviđeno da se oprema koristi;

- (b) preporučene parametre koji odgovaraju različitim okolnostima upotrebe, uključujući ključne parametre utvrđene u poglavlju I. Priloga I.;
- (c) za opremu za omamljivanje, postupak za sustavno praćenje učinkovitosti opreme u odnosu na udovoljavanje pravilima predviđenima u ovoj Uredbi;
- (d) preporuke za održavanje i, tamo gdje je to nužno, kalibraciju opreme za omamljivanje.

Članak 9.

Upotreba opreme za sputavanje i omamljivanje

1. Subjekti u poslovanju moraju osigurati da se sva oprema za sputavanje i omamljivanje održava i da se provjerava u skladu s uputama proizvođača; provjeru moraju obavljati osobe koje su za tu svrhu posebno obučene.

Subjekti u poslovanju moraju voditi evidenciju o održavanju. Oni tu evidenciju moraju čuvati barem godinu dana te je dati na uvid nadležnom tijelu na njegov zahtjev.

2. Subjekti u poslovanju moraju osigurati da je tijekom postupaka omamljivanja na licu mjesta trenutačno dostupna pričuvna oprema i da se ona koristi u slučaju neuspjeha djelovanja opreme za omamljivanje koja je izvorno za to predviđena. Pričuvna metoda može biti različita od metode koja se prvotno pokušala koristiti.

3. Subjekti u poslovanju moraju osigurati da se životinje ne stavljaju u opremu za sputavanje, uključujući opremu za sputavanje glave, sve dok osoba koja je nadležna za omamljivanje ili iskrvarivanje nije spremna životinju omamiti ili iskrvariti što je prije moguće.

Članak 10.

Osobna potrošnja u kućanstvu

Samo se zahtjevi utvrđeni u članku 3. stavku 1., članku 4. stavku 1. i članku 7. stavku 1. primjenjuju na klanje životinja osim peradi, kunića i zečeva te na povezane postupke izvan klaonice koje provodi vlasnik životinja ili osoba pod odgovornošću i nadzorom vlasnika, za osobnu potrošnju u kućanstvu.

Međutim, i zahtjevi utvrđeni u članku 15. stavku 3. i točkama od 1.8. do 1.11, točki 3.1. i, u mjeri u kojoj se odnosi na obično omamljivanje, točki 3.2. Priloga III. primjenjuju se na klanje životinja osim peradi, zečeva, kunića, svinja, ovaca i koza izvan klaonice koje provodi vlasnik životinja ili osoba pod odgovornošću i nadzorom vlasnika, za osobnu domaću potrošnju.

Članak 11.

Izravna opskrba malim količinama peradi, kunića i zečeva

1. Samo se zahtjevi utvrđeni u članku 3. stavku 1., članku 4. stavku 1. i članku 7. stavku 1. primjenjuju na klanje peradi, kunića i zečeva na farmi u svrhu izravne opskrbe malim količinama mesa koje proizvođač nudi krajnjem potrošaču ili lokalnoj maloprodaji dostavljajući izravno takvo meso krajnjem potrošaču kao svježe meso, pod uvjetom da broj životinja koje su na farmi zaklane ne premašuje najveći broj životinja koji se treba uspostaviti u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2.

2. Zahtjevi utvrđeni u poglavljima II. i III. ove Uredbe primjenjuju se na klanje takvih životinja kada njihov broj premašuje najveći broj iz stavka 1. ovog članka.

Članak 12.

Uvoz iz trećih zemalja

Zahtjevi utvrđeni u poglavljima II. i III. ove Uredbe primjenjuju se za potrebe primjene članka 12. stavka 2. točke (a) Uredbe (EZ) br. 854/2004.

U zdravstvenom certifikatu koji prati meso uvezeno iz trećih zemalja potreban je dodatak u smislu potvrde koja potvrđuje da su ispunjeni zahtjevi koji su barem jednakovrijedni onima predviđenim poglavljima II. i III. ove Uredbe.

Članak 13.

Razvoj i distribucija vodiča dobre prakse

1. Države članice moraju poticati razvoj i distribuciju vodiča dobre prakse u svrhu lakše provedbe ove Uredbe.

2. Kada se vodiči dobre prakse sastave, organizacije subjekata u poslovanju moraju ih razviti i distribuirati:

(a) u dogovoru s predstavnicima nevladinih organizacija, nadležnih tijela i drugih zainteresiranih stranaka;

(b) uzimajući u obzir znanstvena mišljenja iz članka 20. stavka 1. točke (c).

3. Nadležno tijelo procjenjuje vodiče dobre prakse kako bi osiguralo da su razvijeni u skladu sa stavkom 2. i da su u skladu s postojećim smjernicama Zajednice.

4. U slučaju kada organizacije subjekata u poslovanju ne podnesu upute za dobru praksu, nadležno tijelo može razviti i objaviti vlastite upute za dobru praksu.

5. Države članice proslijeđuju Komisiji sve vodiče dobre prakse koje je ovjerilo nadležno tijelo. Komisija uspostavlja i vodi registracijski sustav za takve vodiče i čini ga dostupnim državama članicama.

POGLAVLJE III.

DODATNI UVJETI KOJI SE PRIMJENJUJU NA KLAONICE

Članak 14.

Uređenje, konstrukcija i oprema klaonice

1. Subjekti u poslovanju moraju osigurati da uređenje i konstrukcija klaonice te oprema koja se u njima koristi udovoljavaju pravilima određenima u Prilogu II.

2. Za potrebe ove Uredbe, subjekti u poslovanju po zahtjevu moraju podnijeti nadležnom tijelu iz članka 4. Uredbe (EZ) br. 853/2004 za svaku klaonicu barem sljedeće:

- (a) najveći broj životinja po satu za svaku liniju klanja;
- (b) kategorije životinja i njihovu težinu za koje se može koristiti oprema za sputavanje ili omamljivanje;
- (c) najveći kapacitet za svako područje privremenog smještaja životinja prije klanja.

Nadležno tijelo mora prilikom odobravanja klaonice procijeniti informacije koje je subjekt podnio u skladu s prvim podstavkom.

3. U skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2. moguće je usvojiti sljedeće:

- (a) odstupanja od pravila iz Priloga II. za pokretne klaonice;

- (b) izmjene potrebne za prilagodbu Priloga II. kako bi se u obzir uzeo znanstveni i tehnički napredak.

Do usvajanja odstupanja iz točke (a) prvog podstavka, države članice mogu utvrditi ili održavati nacionalne propise koji se odnose na pokretne klaonice.

4. U skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2. mogu se donijeti smjernice Zajednice za provedbu stavka 2. ovog članka i Priloga II.

Članak 15.

Rukovanje životinjama i njihovo sputavanje u klaonicama

1. Subjekti u poslovanju moraju osigurati udovoljavanje operativnim pravilima za klaonice utvrđenima u Prilogu III.

2. Subjekti u poslovanju moraju osigurati da sve životinje koje se usmrćuju u skladu s člankom 4. stavkom 4. bez prethodnog omamljivanja budu pojedinačno sputane; preživaci se moraju mehanički sputati.

Sustavi za sputavanje goveda okretanjem u obrnuti položaj ili bilo kojim neprirodnim položajem ne koriste se osim u slučaju životinja koje se kolju u skladu s člankom 4. stavkom 4. i pod uvjetom da su opremljeni napravom koja sputava i bočne i vertikalne kretnje glave te da su prilagodljivi veličini životinje.

3. Zabranjuju se sljedeći načini sputavanja:

- (a) vješanje ili podizanje životinja koje su pri svijesti;
- (b) mehaničko stezanje ili povezivanje nogu ili stopala životinja;
- (c) presijecanje leđne moždine, npr. upotrebom šiljatog instrumenta ili bodeža;
- (d) upotreba električne struje za imobilizaciju životinje koja ne omamljuje ili ne usmrćuje životinju pod kontroliranim uvjetima, posebno svaka vrsta električne struje koja ne prolazi kroz mozak.

Međutim, točke (a) i (b) ne odnose se na sputavanje peradi.

4. Kako bi se u obzir uzeo znanstveni i tehnički napredak, uključujući mišljenje EFSE, može se izmijeniti Prilog III. u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2.

5. Smjernice Zajednice za provedbu pravila utvrđenih u Prilogu III. mogu se donijeti u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2.

Članak 16.

Postupci za sustavno praćenje u klaonicama

1. Za potrebe članka 5. subjekti u poslovanju uspostavljaju i primjenjuju prikladne postupke praćenja u klaonicama.

2. Postupci praćenja iz stavka 1. ovog članka opisuju način na koji se nadzor iz članka 5. mora provoditi i moraju uključivati barem sljedeće:

(a) imena osoba odgovornih za postupak sustavnog praćenja;

(b) pokazatelje za otkrivanje znakova nesvjestice i svijesti ili osjetljivosti kod životinja; pokazatelje koji su osmišljeni za otkrivanje odsutnosti znakova života u životinja koje se kolju u skladu s člankom 4. stavkom 4.;

(c) načela za određivanje jesu li rezultati koje pokazuju pokazatelji iz točke (b) zadovoljavajući;

(d) okolnosti i/ili vrijeme u kojem se sustavno praćenje mora odvijati;

(e) broj životinja u svakom uzorku koji se mora pregledati tijekom sustavnog praćenja;

(f) primjerene postupke koji moraju osigurati da se u slučaju neispunjavanja načela iz točke (c) poduzme ponovni pregled postupaka omamljivanja ili usmrćivanja kako bi se identificirali uzroci bilo kakvih manjkavosti i promjene koje su nužne za takve postupke.

3. Subjekti u poslovanju moraju odrediti specifične postupke za sustavno praćenje za svaku liniju klanja.

4. Učestalost nadzora u obzir mora uzeti glavne čimbenike rizika, poput promjena u pogledu vrsta ili veličine životinja za

klanje ili radnih obrazaca osoblja te se uspostavlja u svrhu osiguravanja rezultata s visokom razinom pouzdanosti.

5. U svrhu stavaka od 1. do 4. ovog članka, subjekti u poslovanju mogu koristiti postupke za sustavno praćenje kako su opisani u vodičima dobre prakse iz članka 13.

6. U skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2. mogu se donijeti smjernice Zajednice o postupcima za sustavno praćenje u klaonicama.

Članak 17.

Odgovorna osoba za dobrobit životinja

1. Subjekti u poslovanju određuju osobu odgovornu za dobrobit životinja za svaku klaonicu kako bi im pomogla pri osiguravanju poštovanja pravila predviđenih ovom Uredbom.

2. Osoba odgovorna za dobrobit životinja odgovara izravno subjektu u poslovanju i njemu izravno podnosi izvješće o događanjima koja se odnose na dobrobit životinja. Ona od osoblja klaonice može zatražiti provođenje bilo kojih popravnih aktivnosti koje su potrebne radi osiguravanja udovoljavanja pravilima predviđenima ovom Uredbom.

3. Odgovornosti osobe odgovorne za dobrobit životinja određene su u standardnim operativnim postupcima klaonice i učinkovito stavljene na znanje dotičnom osoblju.

4. Osoba odgovorna za dobrobit životinja mora posjedovati uvjerenje o osposobljenosti iz članka 21., izdano za sve postupke koji se odvijaju u klaonicama za koje je ona odgovorna.

5. Osoba odgovorna za dobrobit životinja mora voditi evidenciju od poduzetim mjerama za poboljšanje dobrobiti životinja u klaonici u kojoj obavlja svoje zadaće. Ta se evidencija mora čuvati barem godinu dana i po zahtjevu se dati na uvid nadležnom tijelu.

6. Stavci od 1. do 5. ne primjenjuju se na klaonice koje kolju manje od 1 000 jedinica stoke sisavaca ili 150 000 ptica ili kunića godišnje.

Za potrebe prvog podstavka, „jedinica stoke” znači standardna mjerna jedinica koja omogućuje okupljanje različitih kategorija stoke u svrhu uspoređivanja.

Prilikom primjene prvog podstavka, države članice koriste sljedeće stope konverzije:

(a) odrasla goveda u smislu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007 od 22. listopada 2007. o uspostavljanju jedinstvene organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i o posebnim odredbama za određene poljoprivredne proizvode (Uredba o jedinstvenom ZOT-u) ⁽¹⁾ i kopitari: 1 jedinica stoke;

(b) ostala goveda: 0,50 jedinica stoke;

(c) svinje žive vage od preko 100 kg: 0,20 jedinica stoke;

(d) ostale svinje: 0,15 jedinica stoke;

(e) ovce i koze: 0,10 jedinica stoke;

(f) janjad, kozlići i prasadi s manje od 15 kg žive vage: 0,05 jedinica stoke.

POGLAVLJE IV.

DEPOPULACIJA I USMRĆIVANJE IZ NUŽDE

Članak 18.

Depopulacija

1. Nadležno tijelo odgovorno za depopulaciju mora donijeti akcijski plan za osiguravanje ispunjavanja pravila predviđenih ovom Uredbom prije početka operacija.

Postupci omamljivanja i usmrćivanja koji se planiraju te odgovarajući standardni operativni postupci za osiguravanje udovoljavanja pravilima predviđenim ovom Uredbom posebno se uključuju u planove za nepredviđena stanja koji se zahtijevaju na temelju zakona Zajednice o zdravlju životinja, na temelju hipoteze uspostavljene planom za nepredviđena stanja koja se odnosi na veličinu i lokaciju sumnje na izbijanje bolesti.

⁽¹⁾ SL L 299, 16.11.2007., str. 1.

2. Nadležno tijelo:

(a) osigurava da se takvi postupci provode u skladu s akcijskim planom iz stavka 1.;

(b) poduzima primjerene mjere za očuvanje dobrobiti životinja u najboljim dostupnim uvjetima.

3. U smislu ovog članka i u iznimnim okolnostima, nadležno tijelo može odobriti odstupanja od jedne ili više odredbi ove Uredbe ako smatra da će udovoljavanje vjerojatno utjecati na zdravlje ljudi ili značajno usporiti proces iskorjenjivanja bolesti.

4. Do 30. lipnja svake godine, nadležno tijelo iz stavka 1. mora Komisiji dostaviti izvješće o postupcima depopulacije provedenim tijekom prethodne godine i te podatke objaviti putem interneta.

S obzirom na svaki postupak depopulacije, to izvješće mora posebno uključivati:

(a) razloge za depopulaciju;

(b) broj i vrstu usmrćenih životinja;

(c) korištene postupke omamljivanja i usmrćivanja;

(d) opis uočenih poteškoća te, prema potrebi, rješenja za otklanjanje ili umanjevanje patnje dotičnih životinja;

(e) bilo kakva odstupanja odobrena u skladu sa stavkom 3.

5. U skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2. mogu se donijeti smjernice Zajednice za sastavljanje i provedbu akcijskih planova za depopulaciju.

6. Prema potrebi, kako bi se u obzir uzeli podaci koje je prikupio ADNS, moguće je donijeti odstupanje od obveze podnošenja izvješća predviđenog stavkom 4. ovog članka, u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2.

Članak 19.

Usmrćivanje iz nužde

U slučaju usmrćivanja iz nužde držatelj dotičnih životinja mora poduzeti sve nužne mjere kako bi se životinja usmrtila što je prije moguće.

POGLAVLJE V.

NADLEŽNO TIJELO

Članak 20.

Znanstvena podrška

1. Svaka država članica mora osigurati dostupnost dostatne neovisne znanstvene podrške kako bi pomogla nadležnim tijelima, na njihov zahtjev, osiguravajući:

- (a) znanstvenu i tehničku stručnost koja se odnosi na odobrenje klaonica iz članka 14. stavka 2. i razvoj novih metoda za omamljivanje;
- (b) znanstvena mišljenja o uputama koje osigurava proizvođač o upotrebi i održavanju opreme za sputavanje i omamljivanje;
- (c) znanstvena mišljenja o vodičima dobre prakse razvijenim na svojem državnom području u smislu ove Uredbe;
- (d) preporuke u smislu ove Uredbe, posebno u odnosu na inspekcije i revizije;
- (e) mišljenja o kapacitetu i primjerenosti odvojenih tijela i jedinica za ispunjavanje zahtjeva utvrđenih u članku 21. stavku 2.

2. Znanstvena podrška može se pružati mrežnim putem, podložno svim zadaćama navedenim u stavku 1. koje se provode u odnosu na sve relevantne aktivnosti koje se odvijaju u dotičnim državama članicama.

U tom smislu, svaka država članica mora identificirati jednu kontaktnu točku te je objaviti putem interneta. Takva kontaktna točka je odgovorna za ustupanje tehničkih i znanstvenih informacija te najbolje prakse u odnosu na provedbu ove Uredbe njezinim pandanima i Komisiji.

Članak 21.

Uvjerjenje o osposobljenosti

1. Za potrebe primjene članka 7. države članice moraju odrediti nadležno tijelo odgovorno za:

- (a) osiguravanje da su osoblju uključenom u usmrćivanje i povezanim postupcima dostupni tečajevi za osposobljavanje;
- (b) izdavanje uvjerenja o osposobljenosti kojima se potvrđuje prolazni uspjeh na neovisnom konačnom ispitu; predmeti toga ispita moraju biti relevantni za kategorije dotičnih životinja i odgovarati postupcima iz članka 7. stavaka 2. i 3. te predmetima iz Priloga IV.;
- (c) odobravanje programa obuke za tečajeve iz točke (a) i sadržaja i modaliteta ispita iz točke (b).

2. Nadležno tijelo može prenijeti konačni ispit i izdavanje uvjerenja o osposobljenosti na odvojeno tijelo ili jedinicu koja:

- (a) posjeduje stručnost, osoblje i opremu nužne za takve djelatnosti;
- (b) je neovisna i bez ikakvog sukoba interesa s obzirom na konačni ispit i izdavanje uvjerenja o osposobljenosti.

Nadležno tijelo može prenijeti organizaciju tečajeva za obuku na odvojeno tijelo ili jedinicu koja posjeduje stručnost, osoblje i opremu nužne za takve djelatnosti.

Pojedinosti o tijelima i jedinicama na koje su takve zadaće prenijete nadležno tijelo mora objaviti putem interneta.

3. U uvjerenju o osposobljenosti mora biti navedeno za koje kategorije životinja, vrstu opreme i za koje je postupke navedene u članku 7. stavcima 2. ili 3. uvjerenje valjano.

4. Države članice moraju priznati uvjerenja o osposobljenosti izdana u drugoj državi članici.

5. Nadležno tijelo može izdati privremena uvjerenja o osposobljenosti pod uvjetom da:

- (a) je podnositelj zahtjeva registriran na jednom od tečajeva za obuku iz stavka 1. točke (a);

(b) podnositelj zahtjeva radi u nazočnosti i pod izravnim nadzorom druge osobe koja posjeduje uvjerenje o osposobljenosti izdano za specifičnu djelatnost koja se treba obaviti;

(c) privremeno uvjerenje ne važi dulje od tri mjeseca; i

(d) podnositelj zahtjeva podnese pisanu izjavu u kojoj navodi da mu prethodno nije izdano drugo privremeno uvjerenje o osposobljenosti istog opsega ili prikazuje nadležnom tijelu da nije bio u mogućnosti izaći na konačni ispit.

6. Ne dovodeći u pitanje odluku sudbene vlasti ili nadležnog tijela koje zabranjuje rukovanje životinjama, uvjerenja o osposobljenosti, uključujući privremeno uvjerenje o osposobljenosti, izdaju se samo u slučaju kada podnositelj zahtjeva preda pisanu izjavu u kojoj navodi da nije počinio nikakvo ozbiljno kršenje prava Zajednice i/ili nacionalnog prava o zaštiti životinja tijekom tri godine koje prethode datumu podnošenja zahtjeva za takvo uvjerenje.

7. Države članice mogu priznati kvalifikacije stečene za druge svrhe kao jednakovrijedne uvjerenjima o osposobljenosti u smislu ove Uredbe, pod uvjetom da su stečene pod uvjetima jednakovrijednima onima predviđenim ovim člankom. Popis kvalifikacija koje se priznaju kao jednakovrijedne uvjerenjima o osposobljenosti nadležno tijelo mora objaviti i ažurirati putem interneta.

8. U skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2. mogu se donijeti smjernice Zajednice za primjenu stavka 1. ovog članka.

POGLAVLJE VI.

NEUDOVOLJAVAJNE UVJETIMA, KAZNE I PROVEDBENE OVLASTI

Članak 22.

Neudovoljavanje uvjetima

1. U smislu članka 54. Uredbe (EZ) br. 882/2004, nadležno tijelo posebno može:

(a) zahtijevati od subjekata u poslovanju da izmijene svoje standardne operativne postupke i posebno da uspore ili zaustave proizvodnju;

(b) zahtijevati od subjekata u poslovanju da pojačaju učestalost nadzora iz članka 5. te izmijene postupke sustavnog praćenja iz članka 16.;

(c) ukinuti ili povući uvjerenja o osposobljenosti izdana na temelju ove Uredbe osobi koja više ne pokazuje dovoljnu osposobljenost, znanje i svjesnost o svojim zadaćama da provodi postupke za koje je uvjerenje izdano;

(d) ukinuti ili povući prijenos ovlasti iz članka 21. stavka 2.;

(e) zahtijevati izmjenu uputa iz članka 8. uzimajući u obzir znanstvena mišljenja dobivena na temelju članka 20. stavka 1. točke (b).

2. Kada nadležno tijelo ukinе ili povuče uvjerenje o osposobljenosti, ono o svojoj odluci mora obavijestiti nadležno tijelo koje ga je dodijelilo.

Članak 23.

Kazne

Države članice moraju odrediti pravila za kazne primjenjive na kršenja ove Uredbe i poduzeti sve nužne mjere kako bi osigurale da se one primjenjuju. Predviđene kazne moraju biti učinkovite, razmjerne i odvraćajuće. Države članice moraju obavijestiti Komisiju do 1. siječnja 2013. o tim odredbama i bez odgađanja je obavijestiti o kasnijim izmjenama koje su na njih utjecale.

Članak 24.

Provedbena pravila

Sva detaljna pravila nužna za provedbu ove Uredbe mogu se donijeti u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2.

Članak 25.

Odborski postupak

1. Komisiji pomaže Stalni odbor za prehrambeni lanac i zdravlje životinja uspostavljen člankom 58. Uredbe (EZ) br. 178/2002.

2. Prilikom upućivanja na ovaj stavak, primjenjuju se članci 5. i 7. Odluke 1999/468/EZ.

Razdoblje iz članka 5. stavka 6. Odluke 1999/468/EZ određuje se na tri mjeseca.

POGLAVLJE VII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 26.

Stroža nacionalna pravila

1. Ova Uredba ne sprečava države članice da provode bilo koje nacionalne propise usmjerene prema osiguravanju snažnije zaštite životinja u vrijeme usmrćivanja koji su na snazi u vrijeme stupanja na snagu ove Uredbe.

Države članice moraju do 1. siječnja 2013. obavijestiti Komisiju o takvim nacionalnim propisima. Komisija ih prosljeđuje na znanje ostalim državama članicama.

2. Države članice mogu donijeti druge nacionalne propise usmjerene prema osiguravanju šire zaštite životinja u vrijeme usmrćivanja, osim onih sadržanih u ovoj Uredbi u odnosu na sljedeća područja:

- (a) usmrćivanje i povezani postupci izvan klaonice;
- (b) klanje i povezani postupci uzgajane divljači kako je definirano točkom 1.6. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 853/2004, uključujući sobove;
- (c) klanje i povezani postupci životinja u skladu s člankom 4. stavkom 4.

Države članice moraju obavijestiti Komisiju o bilo kojim takvim nacionalnim propisima. Komisija ih prosljeđuje na znanje ostalim državama članicama.

3. U slučaju kada na temelju novih znanstvenih dokaza država članica ocijeni da je nužno poduzeti mjere usmjerene prema osiguravanju šire zaštite životinja u vrijeme usmrćivanja u odnosu na metode omamljivanja iz Priloga I., ona mora o predviđenim mjerama obavijestiti Komisiju. Komisija ih prosljeđuje na znanje ostalim državama članicama.

U roku od 1 mjeseca nakon što je obaviještena, Komisija predmet izlaže Odboru iz članka 25. stavka 1. te, na temelju

mišljenja EFSA-e i u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2., odobrava ili odbacuje dotične nacionalne mjere.

Ako Komisija to drži primjerenim, ona može na temelju odobrenih nacionalnih mjera predložiti izmjene Priloga I. u skladu s člankom 4. stavkom 2.

4. Država članica na svome državnom području ne smije zabraniti niti spriječiti stavljanje u opticaj proizvoda životinjskoga podrijetla dobivenih od životinja koje su usmrćene u drugoj državi članici s obrazloženjem da dotične životinje nisu bile usmrćene u skladu s njezinim nacionalnim propisima usmjerenim prema osiguravanju snažnije zaštite životinja u vrijeme usmrćivanja.

Članak 27.

Podnošenje izvješća

1. Komisija mora najkasnije do 8. prosinca 2014. Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti izvješće o mogućnosti uvođenja određenih zahtjeva u pogledu zaštite riba prilikom usmrćivanja uzimajući u obzir aspekte dobrobiti životinja, kao i socioekonomske i okolišne utjecaje. To izvješće, ako je primjereno, mora biti popraćeno zakonskim prijedlozima radi izmjene ove Uredbe, uključujući posebna pravila u pogledu zaštite riba u vrijeme usmrćivanja.

Do donošenja tih mjera države članice mogu održavati postojeća ili donijeti nova nacionalna pravila u pogledu zaštite riba prilikom usmrćivanja ili klanja i o tome moraju obavijestiti Komisiju.

2. Komisija mora najkasnije do 8. prosinca 2012. Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti izvješće o sustavima za sputavanje goveda okretanjem u obrnuti položaj ili bilo kojim neprirodnim položajem. To se izvješće mora temeljiti na rezultatima znanstvene studije koja uspoređuje te sustave s onima koji goveda drže u uspravnom položaju i u obzir uzimaju aspekte dobrobiti životinja kao i socioekonomske implikacije, uključujući njihovu prihvatljivost u vjerskim zajednicama kao i sigurnost subjekata. To izvješće, ako je primjereno, mora biti popraćeno zakonskim prijedlozima radi izmjene ove Uredbe, o sustavima za sputavanje goveda okretanjem u obrnuti položaj ili bilo kojim neprirodnim položajem.

3. Komisija mora najkasnije do 8. prosinca 2013. Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti izvješće o raznim metodama omamljivanja za perad, a posebno omamljivače u vođenoj kupki za više ptica, uzimajući u obzir aspekte dobrobiti životinja kao i socioekonomske i okolišne utjecaje.

Članak 28.

Stavljanje izvan snage

1. Direktiva 93/119/EEZ stavlja se izvan snage.

Međutim, u smislu članka 29. stavka 1. ove Uredbe, nastavljaju se primjenjivati sljedeće odredbe Direktive 93/119/EEZ:

(a) Prilog A:

i. stavak 1. odjeljka I.;

ii. stavak 1. i druga rečenica stavka 3., stavci 6., 7., 8. i prva rečenica stavka 9. odjeljka II.;

(b) Prilog C, stavci 3.A.2, prvi podstavak stavaka 3.B.1, 3.B.2, 3.B.4 te stavci 4.2. i 4.3. odjeljka II.

2. Upućivanja na Direktivu stavljenju izvan snage tumače se kao upućivanja na ovu Uredbu.

Članak 29.

Prijelazne odredbe

1. Do 8. prosinca 2019. članak 14. stavak 1. primjenjuje se samo na nove klaonice ili na novo uređenje, konstrukciju ili opremu obuhvaćene pravilima utvrđenima u Prilogu II. koje prije 1. siječnja 2013. još nisu postale djelatne.

2. Do 8. prosinca 2015. države članice mogu osigurati da se uvjerenja o osposobljenosti, kako je navedeno u članku 21., izdaju pojednostavljenim postupkom osobama koje su pokazale odgovarajuće stručno iskustvo od barem tri godine.

Članak 30.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2013.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 24. rujna 2009.

Za Vijeće
Predsjednik
M. OLOFSSON

PRILOG I.

POPIS METODA OMAMLJIVANJA I POVEZANE SPECIFIKACIJE

(kako je navedeno u članku 4.)

POGLAVLJE I.

Metode

Tablica 1. – Mehaničke metode

Br.	Naziv	Opis	Uvjeti upotrebe	Ključni parametri	Specifični zahtjevi za određene metode – poglavlje II. ovog Priloga
1.	Penetrirajući Šermerov pištolj	Značajno i nepovratno oštećenje mozga izazvano šokom i prodorom Šermerovog pištolja Obično omamljivanje.	Sve vrste životinja. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Mjesto i smjer pucnja. Primjerena brzina, izlazna dužina i promjer pištolja u skladu s veličinom i vrstom životinje. Najdulje vrijeme od omamljivanja do klanja/usmrćivanja.	Nije primjenjivo.
2.	Nepenetrirajući Šermerov pištolj	Značajno oštećenje mozga izazvano šokom Šermerovog pištolja bez prodora. Obično omamljivanje.	Preživači, perad, kunići i zečevi. Klanje samo za preživače. Klanje, depopulacija i ostale situacije za perad, kuniće i zečeve.	Mjesto i smjer pucnja. Primjerena brzina, promjer i oblik pištolja u skladu s veličinom i vrstom životinje. Jakost upotrebljenog naboja. Najdulje vrijeme od omamljivanja do klanja/usmrćivanja.	Točka 1.
3.	Vatreno oružje sa slobodnim projektilom	Značajno i nepovratno oštećenje mozga izazvano šokom i prodorom jednog ili više projektila.	Sve vrste životinja. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Mjesto pucnja. Snaga i kalibar naboja. Vrsta projektila.	Nije primjenjivo.
4.	Maceracija	Trenutačno drobljenje čitave životinje.	Pilići do 72 sata starosti i zameci u jajetu. Sve situacije osim klanja.	Najveća veličina serije koja se uvodi. Udaljenost između oštrica i brzina rotacije. Mjera za sprečavanje pretrpavanja.	Točka 2.
5.	Dislokacija vrata	Ručno ili mehaničko istezanje i zakretanje vrata što izaziva moždanu ishemiju.	Perad do 5 kg žive vage. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Nije primjenjivo.	Točka 3.

Br.	Naziv	Opis	Uvjeti upotrebe	Ključni parametri	Specifični zahtjevi za određene metode – poglavlje II. ovog Priloga
6.	Perkusivni udarac u glavu	Čvrst i precizan udarac u glavu koji izaziva značajno oštećenje mozga.	Prasad, janjad, kozlići, kunići, zečevi, krznaši i perad do 5 kg žive vage. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Snaga i lokacija udarca.	Točka 3.

Tablica 2. – Električne metode

Br.	Naziv	Opis	Uvjeti upotrebe	Ključni parametri	Specifični zahtjevi poglavlja II. ovog Priloga
1.	Omamljivanje električnom strujom (samo glava)	Izlaganje mozga električnoj struji koja dovodi do općeg epileptičnog stanja na elektro-encefalogramu (EEG). Obično omamljivanje.	Sve vrste životinja. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Najmanja jakost struje (A ili mA). Najmanji napon (V). Najviša frekvencija (Hz). Najkraće vrijeme izlaganja. Najdulje vrijeme od omamljivanja do klanja/usmrćivanja. Učestalost kalibracije opreme. Poboljšanje toka struje. Sprečavanje električnog šoka prije omamljivanja. Mjesto primjene i kontaktna površina elektroda.	Točka 4.
2.	Omamljivanje električnom strujom (glava-tijelo)	Izlaganje tijela električnoj struji koja istodobno dovodi do općeg epileptičnog stanja na EEG-u i fibrilacije ili zaustavljanja rada srca. Obično omamljivanje u slučaju klanja.	Sve vrste životinja. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Najmanja jakost struje (A ili mA). Najmanji napon (V). Maksimalna frekvencija (Hz). Minimalno vrijeme izlaganja. Učestalost kalibracije opreme. Poboljšanje toka struje. Sprečavanje električnog šoka prije omamljivanja. Mjesto primjene i kontaktna površina elektroda. Najdulje vrijeme od omamljivanja do klanja/usmrćivanja u slučaju običnog omamljivanja.	Točka 5.

Br.	Naziv	Opis	Uvjeti upotrebe	Ključni parametri	Specifični zahtjevi poglavlja II. ovog Priloga
3.	Električna vodena kupka	Izlaganje čitavog tijela električnoj struji koja dovodi do općeg epileptičnog stanja na EEG-u i moguće fibrilacije ili zaustavljanja rada srca kroz vodenu kupku. Obično omamljivanje osim u slučajevima kada je frekvencija jednaka ili manja od 50 Hz.	Perad. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Najmanja jakost struje (A ili mA). Najmanji napon (V). Najviša frekvencija (Hz). Učestalost kalibracije opreme. Sprečavanje električnog šoka prije omamljivanja. Umanjivanje boli prilikom sputavanja životinje. Poboljšanje toka struje. Najdulje trajanje sputavanja prije vodene kupki. Najkraće vrijeme izlaganja za svaku životinju. Uranjanje ptica sve do osnovice krila. Najdulje vrijeme od omamljivanja do klanja/usmrćivanja za frekvencije preko 50 Hz.	Točka 6.

Tablica 3. – Plinske metode

Br.	Naziv	Opis	Uvjeti upotrebe	Ključni parametri	Specifični zahtjevi poglavlja II. ovog Priloga
1.	Ugljični dioksid pri visokim koncentracijama	Izravno ili postupno izlaganje svjesnih životinja mješavini plinova koja sadrži više od 40 % ugljičnog dioksida. Metoda se može koristiti u jamama, tunelima, spremnicima ili zgradama koje su prethodno zapečaćene. Obično omamljivanje prilikom klanja svinja.	Svinje, kune, činčile, perad osim pataka i gusaka. Klanje samo za svinje. Ostale situacije osim klanja za perad, kune, činčile, svinje.	Koncentracija ugljičnog dioksida. Trajanje izlaganja. Najveći interval(i) uboda/usmrćivanja u slučaju običnog omamljivanja. Kvaliteta plina. Temperatura plina.	Točka 7. Točka 8.
2.	Ugljični dioksid u dvije faze	Uzastopno izlaganje svjesnih životinja mješavini plinova koja sadrži više od 40 % ugljičnog dioksida nakon čega se ponavlja, kada su životinje izgubile svijest, s višom koncentracijom ugljičnog dioksida.	Perad. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Koncentracija ugljičnog dioksida. Trajanje izlaganja. Kvaliteta plina. Temperatura plina.	Nije primjenjivo.

Br.	Naziv	Opis	Uvjeti upotrebe	Ključni parametri	Specifični zahtjevi poglavlja II. ovog Priloga
3.	Ugljični dioksid u smjesi s drugim inertnim plinovima	Izravno ili postupno izlaganje svjesnih životinja mješavini plinova koja sadrži više od 40 % ugljičnog dioksida u smjesi s drugim inertnim plinovima što vodi anoksiji. Metoda se može koristiti u jamama, vrećama, tunelima, spremnicima ili zgradama koje su prethodno zapečaćene. Obično omamljivanje u slučaju svinja ako je trajanje izlaganja na barem 30 % ugljičnog dioksida manje od 7 minuta. Obično omamljivanje u slučaju peradi ako je ukupno trajanje izlaganja na barem 30 % ugljičnog dioksida manje od 3 minute.	Svinje i perad. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Koncentracija ugljičnog dioksida. Trajanje izlaganja. Najveći interval(i) uboda/usmrćivanja u slučaju običnog omamljivanja. Kvaliteta plina. Temperatura plina. Koncentracija kisika.	Točka 8.
4.	Inertni plinovi	Izravno ili postupno izlaganje svjesnih životinja mješavini inertnih plinova poput argona ili dušika što vodi anoksiji. Metoda se može koristiti u jamama, vrećama, tunelima, spremnicima ili zgradama koje su prethodno zapečaćene. Obično omamljivanje u slučaju klanja svinja. Obično omamljivanje u slučaju peradi ako je trajanje izlaganja anoksiji manje od 3 minute.	Svinje i perad. Klanje, depopulacija i ostale situacije.	Koncentracija kisika. Trajanje izlaganja. Kvaliteta plina. Najveći interval(i) uboda/usmrćivanja u slučaju običnog omamljivanja. Temperatura plina.	Točka 8.
5.	Ugljični monoksid (čisti izvor)	Izlaganje svjesnih životinja mješavini plinova koja sadrži više od 4 % ugljičnog monoksida.	Krznashi, perad i prasad. Ostale situacije osim klanja.	Kvaliteta plina. Koncentracija ugljičnog monoksida. Trajanje izlaganja. Temperatura plina.	Točke 9.1., 9.2. i 9.3.
6.	Ugljični monoksid u smjesi sa drugim plinovima	Izlaganje svjesnih životinja mješavini plinova koja sadrži više od 1 % ugljičnog monoksida u smjesi s drugim toksičnim plinovima.	Krznashi, perad i prasad. Ostale situacije osim klanja.	Koncentracija ugljičnog monoksida. Trajanje izlaganja. Temperatura plina. Filtracija plina koji dolazi iz stroja.	Točka 9.

Tablica 4. – Ostale metode

Br.	Naziv	Opis	Uvjeti upotrebe	Ključni parametri	Specifični zahtjevi poglavlja II. ovog Priloga
1.	Injekcijska aplikacija sredstva za usmrćivanje	Gubitak svijesti i osjetljivosti, nakon čega slijedi nepovratna smrt izazvana sredstvom za usmrćivanje apliciranim injekcionim putem.	Sve vrste životinja. Ostale situacije osim klanja.	Vrsta injekcije. Upotreba odobrenih proizvoda.	Nije primjenjivo.

POGLAVLJE II.

Posebni zahtjevi za određene metode

1. *Nepenetrirajući Šermerov pištolj*

Prilikom upotrebe ove metode subjekti u poslovanju trebaju obratiti pozornost na izbjegavanje frakture lubanje.

Ova se metoda koristi samo za preživače koji su lakši od 10 kg žive vage.

2. *Maceracija*

Ova metoda osigurava trenutačnu maceraciju i neposrednu smrt životinja. Naprava sadrži mehanički pokretane smrtonosne oštrice ili produžene polistirenske izdanke koji se okreću velikom brzinom. Kapacitet naprave je dostatan za osiguravanje da se sve životinje trenutačno usmrte, čak i ako se njima rukuje u velikom broju.

3. *Dislokacija vrata i perkusivni udarac u glavu*

Ove se metode ne koriste kao rutinske metode, već samo ako za omamljivanje nisu dostupne druge metode.

Ove se metode ne koriste u klaonicama, osim kao pomoćna metoda za omamljivanje.

Nijedna osoba ručnom dislokacijom vrata ili perkusivnim udarcem u glavu ne smije usmrtiti više od sedamdeset životinja na dan.

Ručna dislokacija vrata se ne smije koristiti na životinjama koje imaju više od tri kilograma žive vage.

4. *Omamljivanje električnom strujom (samo glava)*

4.1. Prilikom upotrebe omamljivanja električnom strujom, elektrode trebaju obuhvatiti mozak životinje i biti prilagođene njezinoj veličini.

4.2. Omamljivanje električnom strujom samo za glavu mora se provoditi u skladu s najmanjim jakostima struje kako su izložene u tablici 1.

Tablica 1. – Minimalne jakosti struje za omamljivanje električnom strujom samo za glavu

Kategorija životinja	Goveda od 6 mjeseci starosti ili starija	Goveda mlađa od 6 mjeseci starosti	Životinje iz porodica ovaca i koza	Životinje iz porodica svinja	Kokoši	Pure
Najmanja jakost struje	1,28 A	1,25 A	1,00 A	1,30 A	240 mA	400 mA

5. Omamljivanje električnom strujom (glava-tijelo)

5.1. Životinje iz porodica ovaca, koza i svinja.

Najmanja jakost struje za omamljivanje električnom strujom (glava-tijelo) je 1 amper za ovce i koze i 1,30 ampera za svinje.

5.2. Lisice

Elektrode se stavljaju u usta i rektum s najmanjom jakosti struje od 0,3 ampera i najmanjim naponom od 110 volti u trajanju od barem tri sekunde.

5.3. Činčile

Elektrode se stavljanju od uha do repa s najmanjom jakosti struje od 0,57 ampera u trajanju od barem 60 sekundi.

6. Električna vodena kupka za perad

6.1. Životinje se ne smiju sputavati ako su premalene za električnu vodenu kupku ili ako bi sputavanje potaklo ili povećalo trpljenu bol (poput vidljivo ozlijeđenih životinja). U tim slučajevima one se usmrćuju alternativnim metodama.

6.2. Naprave za sputavanje trebaju biti mokre prije sputavanja živih ptica i izložene struji. Ptice trebaju biti obješene za obje noge.

6.3. Za životinje iz tablice 2., omamljivanje vodenom kupkom provodi se u skladu s najmanjom jakosti struje kako je u njoj izloženo, a životinje se toj jakosti struje izlažu u trajanju od najmanje četiri sekunde.

Tablica 2. – Zahtjevi u pogledu struje za opremu za omamljivanje vodenom kupkom
(prosječne vrijednosti po životinji)

Frekvencija (Hz)	Kokoši	Pure	Patke i guske	Prepelice
< 200 Hz	100 mA	250 mA	130 mA	45 mA
Od 200 do 400 Hz	150 mA	400 mA	Nije dopušteno	Nije dopušteno
Od 400 do 1 500 Hz	200 mA	400 mA	Nije dopušteno	Nije dopušteno

7. Ugljični dioksid pri visokim koncentracijama

U slučaju svinja, kuna i činčila, koristi se najmanja koncentracija od 80 % ugljičnog dioksida.

8. Ugljični dioksid, upotreba inertnih plinova ili kombinacije tih plinovitih smjesa

Plinovi ni pod kojim uvjetima ne smiju ući u prostoriju ili lokaciju u kojima se životinje omamljuju ili usmrćuju tako da uzrokuju opekotine ili ih uznemiruju smrzavanjem ili nedostatkom vlage.

9. Ugljični monoksid (čisti izvor ili u smjesi s drugim plinovima)

9.1. Životinje se čitavo vrijeme moraju promatrati.

9.2. Moraju se uvoditi jedna po jedna i potrebno je osigurati da prije ulaska sljedeće životinje prethodna treba biti u nesvjesnom stanju ili mrtva.

9.3. Životinje u komori ostaju do usmrćenja.

9.4. Plin koji proizvodi naprava posebno prilagođena u svrhu usmrćivanja životinja može se koristiti pod uvjetom da je osoba odgovorna za usmrćivanje prethodno provjerila da je plin:

- (a) dovoljno ohlađen;
- (b) dovoljno filtriran;
- (c) slobodan od bilo kakvih iritirajućih komponenti ili plinova.

Motor se pregledava svake godine prije početka usmrćivanja životinja.

9.5. Životinje se ne stavljaju u komoru dok se ne postigne najmanja koncentracija ugljičnog monoksida.

PRILOG II.

UREĐENJE, KONSTRUKCIJA I OPREMA KLAONICA

(kako je navedeno u članku 14.)

1. Svi objekti za privremeni smještaj životinja prije klanja

1.1. Ventilacijski se sustavi moraju osmisliti, izgraditi i održavati tako da je trajno osigurana dobrobit životinja, uzimajući u obzir očekivani raspon vremenskih uvjeta.

1.2. Ako su potrebni mehanički načini ventilacije, potrebno je predvidjeti alarm i pomoćne objekte u slučaju hitnih situacija radi mogućih kvarova.

1.3. Objekti za privremeni smještaj životinja prije klanja moraju se osmisliti i izgraditi tako da se na najmanju moguću mjeru svede rizik ozljeda životinja i pojava iznenadne buke.

1.4. Objekti za privremeni smještaj životinja prije klanja moraju se osmisliti i izgraditi tako da olakšaju inspekciju životinja. Potrebno je osigurati primjereno fiksno ili prijenosno osvjetljenje kako bi se u svako doba omogućila inspekcija životinja.

2. Objekti za privremeni smještaj životinja prije klanja koje nisu isporučene u spremnicima

2.1. Obori, prolazi i ograde moraju se osmisliti i izgraditi kako bi omogućili:

(a) životinjama slobodno kretanje u potrebnom pravcu upotrebom njihovih karakterističnih obrazaca ponašanja i bez skretanja pozornosti;

(b) svinjama ili ovcama da hodaju jedne do druge, osim u slučaju ograda koje vode do opreme za sputavanje.

2.2. Rampe i mostovi trebaju biti opremljeni bočnom zaštitom kako bi osigurali da životinje ne mogu s njih pasti.

2.3. Sustav dostave vode u oborima osmišljava se, izgrađuje i održava tako da se u svako doba životinjama omogućiti pristup čistoj vodi bez nepotrebnog ozljeđivanja i da ih ne ograničava u kretanjima.

2.4. Kada se koristi obor za čekanje, on se mora izgraditi s ravnim podom i čvrstim stranicama, između obora za prihvat i ograde koja vodi do mjesta omamljivanja i osmišljava se tako da se životinje ne mogu spoticati niti sudarati.

2.5. Podovi se moraju izgraditi i održavati tako da životinjama minimaliziraju rizik klizanja, pada ili povreda nogu.

2.6. Ako klaonice imaju otvorene objekte za privremeni smještaj životinja prije klanja bez prirodne nadstrešnice ili sjenice, potrebno je osigurati primjerenu zaštitu od nepoželjnih vremenskih uvjeta. U nedostatku takve zaštite, takvi se objekti za privremeni smještaj životinja prije klanja ne koriste tijekom nepoželjnih vremenskih uvjeta. U nedostatku prirodnog izvora vode, potrebno je osigurati mjesta za napoj.

3. Oprema i prostori za sputavanje životinja

3.1. Oprema i prostori za sputavanje životinja moraju se osmisliti, izgraditi i održavati kako bi:

(a) optimizirali primjenu metode omamljivanja ili usmrćivanja;

(b) spriječili povrede ili nagnječenja životinja;

(c) na najmanju moguću mjeru sveli odupiranje i glasanje prilikom sputavanja životinja;

(d) na najmanju moguću mjeru sveli trajanje sputavanja.

3.2. Za goveda se koriste stojnice u sprezi s pneumatskim Šermerovim pištoljem koji se uglavljuje s napravom koja sprečava i bočno i vertikalno pomicanje glave životinje.

4. Oprema za električno omamljivanje (osim opreme za omamljivanje u vodenoj kupki)

4.1. Oprema za električno omamljivanje postavlja se s napravom koja prikazuje i bilježi pojedinosti o ključnim električnim parametrima za svaku omamljenu životinju. Naprava se postavlja tako da je osoblju jasno vidljiva i daje jasno vidljiv i čujan signal upozorenja ako trajanje izlaganja padne ispod potrebne razine. Ti se zapisi čuvaju barem godinu dana.

4.2. Automatska oprema za električno omamljivanje povezana s napravom za sputavanje treba isporučivati konstantnu jakost struje.

5. *Oprema za omamljivanje u vodenoj kupki*

5.1. Linije za sputavanje moraju se osmisliti i smjestiti tako da ptice koje na njima vise nemaju nikakvih zapreka i da se ometanje životinja svede na najmanju moguću mjeru.

5.2. Linije za sputavanje moraju se osmisliti se tako da ptice koje na njima vise nisu u svjesnom stanju duže od jedne minute. Međutim, patke, guske i pure ne smiju visjeti u svjesnom stanju duže od dvije minute.

5.3. Čitava dužina linije za sputavanje do točke ulaska u kotao za oparivanje mora biti jednostavno dostupna u slučaju da se životinja trebaju ukloniti s linije za klanje.

5.4. Veličina i oblik metalnih držača u liniji za sputavanje moraju biti primjereni veličini nogu peradi koja se kolje, tako da se električni kontakt može osigurati bez izazivanja boli.

5.5. Oprema za omamljivanje u vodenoj kupki mora biti opremljena električno izoliranom ulaznom rampom te osmišljena i održavana tako da sprečava pretakanje vode na ulazu.

5.6. Vodena kupka se mora osmisliti tako da se razina uranjanja ptica može lako prilagoditi.

5.7. Elektrode u opremi za omamljivanje u vodenoj kupki moraju se protezati čitavom dužinom vodene kupki. Vodena se kupka mora osmisliti i održavati tako da kada metalni držači u liniji za sputavanje prolaze preko vode, oni budu u trajnom doticaju s uzemljenom prečkom o koju se taru.

5.8. Sustav u doticaju s prsnim košem ptica mora biti izgrađen od točke sputavanja do ulaska ptica u omamljivanje u vodenoj kupki kako bi ih se umirilo.

5.9. Pristup opremi za omamljivanje u vodenoj kupki mora biti dostupan kako bi se omogućilo iskrvarivanje ptica koje su bile omamljene i ostale su u vodenoj kupki radi kvara ili zastoja u liniji.

5.10. Oprema za omamljivanje u vodenoj kupki mora biti povezana s napravom koja prikazuje i bilježi pojedinosti o ključnim korištenim električnim parametrima. Ti se zapisi čuvaju barem godinu dana.

6. *Oprema za omamljivanje plinom za svinje i perad*

6.1. Omamljivači plinom, uključujući pokretne trake moraju se osmisliti i izgraditi kako bi:

(a) optimizirali primjenu metode omamljivanja plinom;

(b) spriječili povrede ili nagnječenja životinja;

(c) na najmanju moguću mjeru sveli odupiranje i glasanje prilikom sputavanja životinja.

6.2. Oprema za omamljivanje plinom mora neprestano mjeriti, prikazivati i bilježiti koncentraciju plina i vrijeme izlaganja te davati jasno vidljiv i čujan znak upozorenja ako koncentracija plina padne ispod tražene razine. Naprava se postavlja tako da je osoblju jasno vidljiva. Ti se zapisi čuvaju barem godinu dana.

6.3. Oprema za omamljivanje plinom mora se osmisliti tako da su, čak i u maksimalno dopuštenoj gustoći, životinje u mogućnosti da legnu bez da se slažu jedna na drugu.

PRILOG III.

DJELATNA PRAVILA ZA KLAONICE

(kako je navedeno u članku 15.)

1. Pristizanje životinja, njihovo kretanje i rukovanje životinjama

1.1. Uvjete dobrobiti za svaku pošiljku životinja sustavno procjenjuje odgovorna osoba za dobrobit životinja ili osoba koja podnosi izvješće izravno službeniku za dobrobit životinja, po pristizanju životinja, kako bi se identificirali prioriteti, posebno određujući koje životinje imaju posebne potrebe u pogledu dobrobiti te odgovarajuće mjere koje se trebaju poduzeti.

1.2. Životinje se istovaruju što je prije moguće po dolasku i nakon toga se kolju bez nepotrebnog odgađanja.

Sisavci, osim kunića i zečeva, koji se ne odvođe izravno po pristizanju na mjesto klanja, trebaju biti smješteni u privremeni smještaj prije klanja.

Životinje koje nisu zaklane u roku od 12 sati nakon pristizanja treba nahraniti i nakon toga im se treba davati umjerenu količinu hrane u primjerenim vremenskim razmacima. U takvim slučajevima životinjama treba osigurati primjerenu količinu stelje ili istovrsnog materijala koji jamči razinu ugođe primjerenu vrsti i broju dotičnih životinja. Taj materijal treba jamčiti učinkovito otjecanje ili osigurati prikladno upijanje mokraće i izmeta.

1.3. Spremnici u kojima se životinje prevoze moraju biti čisti, njima se mora pažljivo rukovati, posebno ako imaju perforirano ili savitljivo dno, i:

- (a) ne smiju se baciti, ispuštati niti prevrtati;
- (b) tamo gdje je to moguće, moraju se utovariti i istovariti horizontalno i mehanički.

Kada god je to moguće životinje se moraju istovariti pojedinačno.

1.4. Kada se spremnici stavljaju jedan na drugi, potrebno je poduzeti nužne mjere predostrožnosti:

- (a) kako bi se ograničio prolazak mokraće i izmeta na životinje koje su smještene ispod;
- (b) kako bi se osigurala stabilnost spremnika;
- (c) kako bi se osiguralo da nije zatvorena ventilacija.

1.5. U smislu klanja, neodbijene životinje, mliječne životinje u laktaciji, ženke koje su tijekom putovanja donijele mladunčad ili životinje koje su dopremljene u spremnicima imaju prioritet nad svim drugim vrstama životinja. Ako to nije moguće, potrebno je urediti sve da ih se oslobodi patnje, posebno:

- (a) mliječnim životinjama u laktaciji u vremenskim razmacima od najviše 12 sati;
- (b) osiguravajući primjerene uvjete za mladunčad na sisi i dobrobit novorođene životinje u slučaju da je ženka donijela mlado;
- (c) osiguravajući vodu u slučaju životinja koje su rođene u spremnicima.

1.6. Sisavci, osim kunića i zečeva, koji se ne odvođe izravno po pristizanju i istovaru na mjesto klanja, moraju u svako doba na raspolaganju imati pitku vodu iz primjerenih objekata.

1.7. Potrebno je osigurati istomjeran dotok životinja za omamljivanje i klanje kako bi se spriječilo da oni koji životinjama rukuju požuruju životinje iz prihvatnih obora.

1.8. Zabranjeno je:

- (a) udarati ili tući životinje;

- (b) primjenjivati pritisak na neko posebno osjetljivo mjesto tijela tako da se životinjama nanosi nepotrebna bol ili patnja;
- (c) podizati ili povlačiti životinje za glavu, uši, rogove, noge, rep ili krzno, ili njima rukovati tako da im se nanosi nepotrebna bol ili patnja;

međutim, zabrana podizanja životinja za noge ne odnosi se na perad, kuniće ili zečeve;

- (d) koristiti zašiljene štapove ili druge šiljate predmete;
- (e) zavijati, lomiti ili otkidati repove životinjama ili dodirivati oči bilo koje životinje.

1.9. Upotreba instrumenata koji stvaraju električne šokove mora se izbjegavati koliko je god to moguće. U svakom slučaju, takvi se instrumenti koriste samo za odrasla goveda i odrasle svinje koje se odbijaju pokrenuti te samo ako ispred njih ima dovoljno prostora da se pomaknu. Šok ne smije trajati dulje od jedne sekunde, mora biti primjereno razmaknut od sljedećeg i može se primijeniti samo na mišiće stražnjih dijelova životinja. Šokovi se ne smiju koristiti jedan za drugim ako životinja na njih ne odgovara.

1.10. Životinje se ne smiju vezivati za rogove, rogovlje niti nosne prstenove i noge im se ne smiju povezivati zajedno. Kada je potrebno vezati životinju, konopi, spona ili druga sredstva moraju biti:

- (a) dovoljno jaki da ne puknu;
- (b) takvi da životinjama omogućuju, ako je to nužno, da legnu te jedu i piju;
- (c) osmišljeni tako da eliminiraju bilo kakvu opasnost od gušenja ili povrede, i takvi da se životinja iz njih može brzo otpustiti.

1.11. Životinje koje ne mogu hodati ne smiju se vući na mjesto klanja, već ih se mora usmrtiti tamo gdje leže.

2. Dopunska pravila za sisavce u privremenom smještaju prije klanja (osim kunića i zečeva)

2.1. Svaka životinja mora imati dovoljno prostora da stane, legne i, osim za stoku koja se drži pojedinačno, da se okrene.

2.2. Životinje se moraju držati sigurno u privremenom smještaju prije klanja i potrebno je voditi računa o tome da ih se spriječi u bijegu i zaštiti od grabežljivaca.

2.3. Za svaki obor mora jasno istaknutim znakom biti naznačen datum i vrijeme pristizanja i, osim za stoku koja se drži pojedinačno, najveći broj životinja koji se u njemu može držati.

2.4. Svaki dan rada klaonice, prije pristizanja bilo koje životinje, izolacijski obori za životinje koji zahtijevaju posebnu brigu moraju biti pripremljeni i spremni za neposrednu upotrebu.

2.5. Zdravstveno i opće stanje životinja u privremenom smještaju prije klanja redovito pregledava odgovorna osoba za dobrobit životinja ili osoba koja za to ima primjerenu stručnost.

3. Iskrvarivanje životinja

3.1. Ako je jedna osoba zadužena za omamljivanje, sputavanje, podizanje i iskrvarivanje životinja, ta osoba te postupke provodi u slijedu na jednoj životinji prije nego što ih nastavi na drugoj životinji.

3.2. U slučaju običnog omamljivanja ili klanja u skladu s člankom 4. stavkom 4., dvije karotidne arterije ili žile iz kojih one izlaze moraju biti sustavno prerezane. Električna se stimulacija izvodi samo kada je potvrđeno nesvjesno stanje životinje. Daljnja obrada kože ili obrada parom provodi se tek kada se provjeri odsutnost znakova života životinje.

3.3. Ptice se ne kolju automatskim rezačem vratova osim ako se može potvrditi jesu li rezači učinkovito prerezali obje krvne žile ili ne. Ako rezači vratova nisu bili učinkoviti, ptice se trenutačno kolju.

PRILOG IV.

ODNOS IZMEĐU AKTIVNOSTI I ZAHTEVA ZA ISPITIVANJE OSPOSOBLJENOSTI

(kako je navedeno u članku 21.)

Operacije klanja navedene u članku 7. stavku 2.	Predmeti za ispitivanje osposobljenosti
Svi postupci navedeni u članku 7. stavku 2. točkama od (a) do (g).	Ponašanje životinja, patnja životinja, svijest i osjetljivost, stres kod životinja.
(a) rukovanje životinjama i briga o životinjama prije sputavanja;	Praktični aspekti rukovanja životinjama i sputavanja životinja.
(b) sputavanje životinja radi omamljivanja ili usmrćivanja;	Poznavanje uputa proizvođača o vrsti opreme za sputavanje koja se koristi u slučaju mehaničkog sputavanja.
(c) omamljivanje životinja;	Praktični aspekti tehnika omamljivanja i poznavanje uputa proizvođača o vrsti opreme za omamljivanje. Pomoćne metode za omamljivanje i/ili usmrćivanje. Osnovno održavanje i čišćenje opreme za omamljivanje i/ili usmrćivanje.
(d) procjena učinkovitog omamljivanja;	Sustavno praćenje učinkovitosti omamljivanja. Pomoćne metode za omamljivanje i/ili usmrćivanje.
(e) sputavanje ili podizanje živih životinja;	Praktični aspekti rukovanja životinjama i sputavanja životinja. Sustavno praćenje učinkovitosti omamljivanja.
(f) iskrvarivanje živih životinja;	Sustavno praćenje učinkovitosti omamljivanja i odsutnosti znakova života. Pomoćne metode za omamljivanje i/ili usmrćivanje. Primjerena upotreba i održavanje noževa za iskrvarivanje.
(g) klanje u skladu s člankom 4. stavkom 4.;	Primjerena upotreba i održavanje noževa za iskrvarivanje. Sustavno praćenje odsutnosti znakova života.
Operacije usmrćivanja navedene u članku 7. stavku 3.	Predmeti za ispitivanje osposobljenosti
Usmrćivanje krznaša.	Praktični aspekti rukovanja životinjama i sputavanja životinja. Praktični aspekti tehnika omamljivanja i poznavanje uputa proizvođača o vrsti opreme za omamljivanje. Pomoćne metode za omamljivanje i/ili usmrćivanje. Sustavno praćenje učinkovitosti omamljivanja i potvrđivanje smrti. Osnovno održavanje i čišćenje opreme za omamljivanje i/ili usmrćivanje.